

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103. TELEPHONE: 431-6344

LIV.

Balandis — April 11, 1969

Nr. 29

ILIustruotas tautinės minties lietuvių laikraštis

RAŠYTOJAS PAUKŠTELIS APIE JAUNIMĄ IR SOCREALIZMĄ...

Rašytojas Juozas Paukštelis savo septyniolikos metų gimtadienio proga LITERATŪROS IR MENO š.m. 9 nr. taip kalbėjo apie dabartinį jaunimą Lietuvoje:

"Apie mūsų jaunąją inteligentiją galiu pasakyti daug gerų žodžių -- kiek puikių architektų, gydytojų, gabių literatų. Ir negaliu iškęsti neuzsiminės -- blogai, kad jaunimo tarpe iškeruoją abejingumas. Daug abejingų ne tik darbui, bet ir grožiui, gėriui, moralei. Galvoji, kuo čia tą dalyką paaiškinti, ir prieini išvadą, kad neigiamą darbą čia daro pats laikas, visame pasaulyje pasėjęs abejingumo, skepticizmo, nihilizmo sėklas, tam tikrą dvasinę krizę pergyvena visa žmonija. Pritrūkę didesnių idealų, žmonės ima blaškytis, ieškoti naujų, nerami ieškojimų dvasia žinoma, neblogas dalykas, kai tie ieškojimai nukreipiami pozityvia kryptimi. Tiesa, yra ir tokių, kuriems nieko nereikia -- tik gero buto, mašinos. Tie daug graudžiau atrodo už besiblaškiančius. Mes, kai buvome jauni, tai negalime skystis, turėjome tikslų ir idealų -- siekėme šviesos, mokslo, norėjome padaryti ką nors gera savo kraštui, savo žemei; tokias mintis stengėmės reikšti ir savo kūryboje. Bet iš viso to, ką šnekėjau, tragedijų daryti nereikia. Dar kartą sakau -- yra daug supratimų, puikių žmonių, ir, be abejojimo, ateitis jų rankose... Dar, man rodos, vienas nelinksmas dalykas yra šeimų netvirtumas. O kai netvirta šeima, netvirta darosi ir kiti dalykai".

Apie kūrybos socialumą, J. Paukštelis sakė: "Matot, socialinės problemos visada buvo gyvos ir svarbios. Be to, grubiai tariant, ne vien pavalygamas žmogus rūpi. Man atrodo, kad mes per daug esame prisinekę ir dar tebešnekame apie materialinius dalykus. Nesupraskite, kad aš neigiu jų svarbą. Bet susitikdamas su žmonėmis -- senesniais ir jaunesniais -- aiškiai pajuntu, kad dvasinių problemų jie (literatūroje) yra labai išsiilgę. Šiame smarkiai komplikuotame pasaulyje, kai žmogui tenka pajusti dvasinių vertybių krizę, jo psichikos, jo ieškojimų jo gėrio, tiesos siekimo atskleidimas kūryboje -- labai svarbu. Aš nenoriu pasakyti, kad šiuos klausimus galima kelti atsietai nuo socialinės dirvos, bet vistiek jie turėtų būti keliami daug ryškiau. Pažįstu nemažą jaunų žmonių, žinau, kad jie domisi tokia literatūra. Beje, ir gry-

nesnių socialinių problemų gana daug. Socialiniai žmonių santykiai kartais igauna, pasakčiau, savotiškai užmaskuotą, gal net pagražintą formą. Jie dažnai gana sudėtingi, todėl juos parodyti neužtenka tik išvalgumo, reikia dar ir didelio talento". (ELTA)

Komsomolas "uždarbiauja"

Kovo 1 dienos KOMJAUNIMO TIESOJ yra atskleista kaikiurių duomenų apie komsomolą arba komjaunimo veikimą Lietuvoje. Apie tai rašo instruktorius-kontrolierius Gogajevs, organizacijos piniginių reikalų prižiūrėtojas.

Pirmas dalykas, kuriuo tas kontrolierius pasidžiaugia, yra tas, kad komsomolas (ne vien Lietuvoje, o ir visose Sovietų Sąjungoje) jau turis savo biudžetą ir išsiverčias be subsidijų iš valstybės biudžeto. Bet taip esą tik pastaraisiais metais. Ligšiol komsomolas buvo šelpiamas iš mokesčių mokėtojų kišenių. Bet ir dabar tas "išsivertimas" paremtas specialiomis privilegijomis. Nario mokesčiai komsomole esą tik "viena iš svarbiausių sudėtinųjų pajamų dalių". Ir ta dalis, pasirodo, kaip tik labiausiai šlubuoja. Nors esą vietų, kur nario mokesstis surenkamas "neblogai", bet daug kur, esą, "šlubuoja finansinė drausmė" ir yra "daug skolininkų". Mažiau to. Apyskaitose tas išskolinimas (nario mokesčio nesurinkimas) esąs net ir slepiamas. Tik vienoje vietoje patikrinęs kontrolierius rado nario mokesčio nesumokėjusių komjaunuolių keturis kartus daugiau, negu apyskaitoje nurodyta, o nesumokėtoji suma pasirodžiusi net šešiskartus didesnė.

Todėl komsomolas

Šita nors ir neaiški nuotrauka yra nuostabus dokumentas susirėmimo Sovietų Sąjungoje tarp policijos ir manifestantų. Čia vakaruose tai būtų banalus reiškinys, dažnai matomas televizijoje ir laikraščiuose, bet Sovietijoje ji buvo padaryta slapta ir pergabenta į vakarus. Joje matome jaunos totorius Čirėke prie Taškento, susirėmus su policija. Šie jauni totoriai reikalauja teisės grįžti į Krymą, kur buvo jų tėvynė iki 1944 metų, kai Stalinas nutarė juos išstremti į centrinę Aziją. Didelė jų dalis žuvo deportacijoje, bet pasinaudodami 1957 metais paskelbta destalinizacija, jie reiškia norą vėl grįžti atgal į Krymą. Tačiau jų prašymas Maskvoje blogai buvo sutiktas, Rusai nepasiryžę duoti jiems autonomijos, o totoriai nenustoją reikalavę savo teisų.

TREČIOJI IŠEITIS

Pasitraukimas iš Vietnamo su... pergalės jausmu

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

"Aš tuojau pat sustabdyčiau šaudymą Vietnamu" -- pasakė pereitą sekmadienį ne koks nors "taikos" demonstrantas (tų demonstracijų net kelė matėme Velykų sekmadienį per televiziją), bet prof. Zbigniew Brzezinski, Columbijos universiteto komunistų veiklos studijų instituto direktorius. Prof. Brzezinski yra ne tik laiko-

renka sau "pagalbinį lėšų. Vienas iš šaltinių -- metalo laužo ir popierio makulatūros rinkimas. Komjaunuoliai renka metalo laužą ir senus laikraščius, o valdžia jiems už tai moka. -- iš to paties biudžeto, kaip ir pirma, bet čia jau "ne subsidija". Toliau -- komsomolo vardu rengiami įvairūs koncertai, sporto rungtinės ir susirenka pinigų už bilietus; pardavinėja atvirukus, ženklukus; arba "tvarko" žmones, aikštes, gatves ir išimonių ar miesto gauna atlyginimą. Pagaliau, iš imonių bei išaigų gauna subsidijų saskrydžiams, festivaliams ir kitokioms pramogoms rengti. (ELTA)

mas vienu žymiausių Amerikos "kremlinologų", bet ir karštu JAV išikišimo į Vietnamo karą šalininku. Už tat jo aukščiau pacituotas pareiškimas per televizijos programą "Meet the press" gali atrodyti kiek stebėtinu. Nejaugi ir jis pakeitė savo nuomonę dėl noro išgyti daugiau populiarumo Amerikos intelektualų sluoksniuose?

Paliekant atsakymą į tą klausimą atviru, susipažinkime su jo argumentais. O tie buvo tokie. JAV turėjusios išikišti į Vietnamą dėl savo interesų apsaugos, tas tikslas dabar jau esąs pasiektas, padedant daugiau ar mažiau stabilizuoti ir neesą reikalaujama toliau tęsti žudymą. Žodžiu, Brzezinski lyg sidulytų trečią išeitį.

Pirmosios dvi, kaip žinia, yra karo eskalacija, siekianti šiaurinio Vietnamo sunaikinimo, ar pasitraukimas daugiau ar mažiau užmaskuotu būdu atiduodant pietinį Vietnamą komunistams. Dėl įvairiausių, daugiausiai vidaus politikos sumetimų, nė vie-

na išeitis iki šiol Nixono administracijai nebuvo priimtina. Ji ieško tos trečios išeities, nors dar neaišku, ar tai bus Brzezinskio siūlytas variantas.

Brzezinskis mano, kad jei amerikiečiai staug paskelbtų, kad tą dieną ir valandą jie sustabdys savo ugnį, komunistai atsiderėtų nepatogioje situacijoje politiniai ir ko gero patys sutiktų su tomis paliaubomis. Jei jie nesutiktų, amerikiečiai turėtų visai "laisvas rankas" revanšotis taip kaip jiems būtų patogiau. Žinia, komunistai gali palaikyti tai silpnės ženklu ir tą progą išnaudoti savo karinių pozicijų sustiprinimui. Kad tokia rizika yra, sutinka ir pats Brzezinskis.

Kad kažką panašaus galvoja ir administracija, ženklų neturksta. Norint laimėti laiko leidžiami gandai apie slapstas derybas. Pats prezidentas pareiškė, kad tik iš jų gali kas nors išeiti. Be to, pati Pietų Vietnamo vyriausybė, be abejo daugiau ar mažiau "švelniai" Washingtono įtaigojama, anksčiau pareiškė norinti pati slapty pašnekusių su komunistinių "Tautinio Išvadavimo Frontu", o per Velykas net paskelbė savo 6 punktų taikos planą, kuris, nors ir reikalauja šiaurinių vietnamiečių pasitraukimo iš Pietų Vietnamo, Laoso ir Kambodijos, tačiau kartu kalba ir apie abiejų Vietnamo dalių susitaikymą ir net susivienijimą laisvų rinkimų būdu. Žinia, tai labai bendropobūdžio pareiškimai, kurie praktikoje iš abiejų pusių gali būti aiškinami pagal savo kūrpalį. Bet ir tokie paruošia dirvą galimam amerikiečių vienpusiškam pasitraukimui.

Labai daug šiuo atveju priklauso nuo Maskvos, kuri patiekia šiauriniam Vietnamui 80% reikalingų karui reikme-

• Sovietų karo laivynas iš 19 laivų, kurių 8 yra povandeniniai laivai, šiauriniame Atlante vykdo manevrus. Admirolas Gorškov pareiškė, kad Atlanto vandenynas, kaip ir Viduržemio jūra, nebėra tik vakariečiams privilegiuotos jūros.

• Rumunijos užs. reikalų ministras Manescu lankosi Maskvoje. Šis vizitas turi ypatingos svarbos, nes paskutiniu laiku Rumunija keletą kartų priešinosi Sovietų Sąjungai, pasmerkdamą ją kišimasi į Čekoslovakijos reikalus ir atsakydamą pasmerkti Kiniją.

• Čekoslovakija priversta sutikti, kad 3 naujos sovietų divizijos iš 45,000 karių papildys esančius Čekoslovakijoje 110,000 sovietų karių. Tai "kaina" už paskutines manifestacijas prieš sovietus Prahoje.

• Kanada, nors ir pasilieka Atlanto sąjungoje, žada palaipsniui sumažinti savo kariuomenę Europoje.

• Artimuose Rytuose padėtis rimta ir sudaro gresmę pasaulio taikai. Tokios išvados priėjo keturi didieji per pirmąjį posėdį Jungtinėse Tautose. Prie Suezio vyksta vėl nauji susirėmimai.

• Libane suimti du vokiečiai ir du šveicarai turistai, apkaltinti šnipinėjimu.

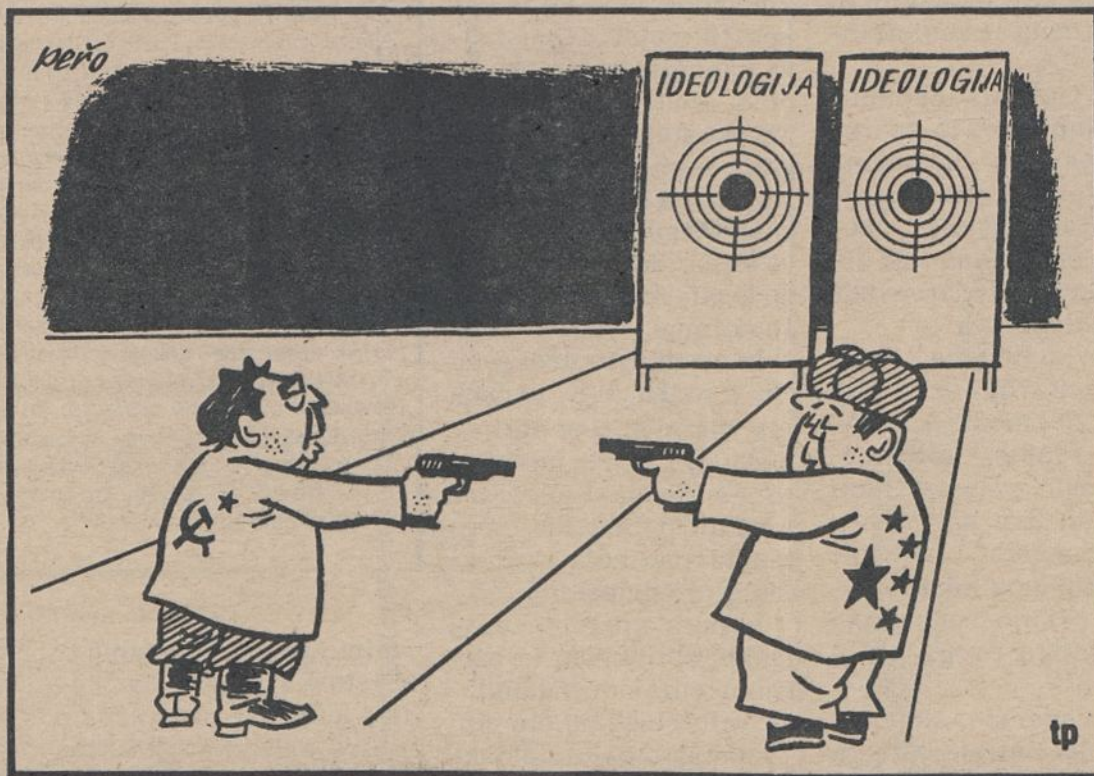
• Nixono administracija paskyrė 200 milijonų dolerių "apvalymui" 20 miestų, kur vyko negrų riaušės. Tarp jų įtrauktas ir Clevelandas.

• Maroke gyvena Akil Mohamed ben Ali, kuriam yra 141 metai amžiaus. Dar prieš dešimt metų jis augino kupranugaris ir ožkas. Dabar jis yra beveik visai suparalizuotas.

Tuo tarpu detroitiešis Allen Asup, kuriam yra 102 metai amžiaus, ketina artimoje ateity susituokti. Jis jau turėjo keturias žmonas.

ny. Maskvai amerikiečių išikišimas į Vietnamą buvo naudingas, nes palyginti dešimt kartų mažiau išleisdama kaip amerikiečiai, ji sugebėjo jiems padaryti nepaprastai daug nemalonumų. Ar šiuo momentu Maskva būtų linkusi pakeisti tą žaidimą? Brzezinskis mano, kad Maskva pradėjo peržiūrėti savo politiką prieš 6 mėnesius. Kodėl, jis nepaaiškino, tačiau galimas daiktas, kad dėl savo santykių su Kinija, pagaliau ir tie du ar keturi bilijonai dolerių, sovietų išleidžiami Vietnamui, turint galvoje jų ūkio pajėgumą, sudarė jiems didesnę našta, negu atrodo turint galvoje amerikiečių ūkinį pajėgumą ir pramonės pranašumą.

Vienu žodžiu, jei administracija ir griebtųsi (Nukelta į 2 psl.)

-- Kuris iš mudviejų geresnis šaulys?

PAMINĖTAS PREZIDENTAS ANTANAS SMETONA

East Chicagoje

East Chicagoje prezidento Antano Smetonos 25 metų mirties sukaktis paminėta š.m. kovo 30 d. Rengimo komitetą sudarė ALB-nės apylinkės pirm. Zigmąs Moliejus, ALT ilgametis skyr. pirm. Albertas Vinickas ir ALT S-gos skyriaus pirm. Antanas Juodvalkis. Komitetui pirmininkavo Zigmąs Moliejus, o aktyviai talkino visų minėtų organizacijų valdybos.

Minėjamą atidarė Komiteto pirm. Z. Moliejus ir į prezidiumą pakvietė vietos kleboną kun. Ig. Vichurą, paskaitininką kun. Pr. Garšvą kun. P. Jakulevičių, A. L. Tautinės S-gos V-bos atstovą K. Pocių ir Komiteto narius A. Vinicką ir A. Juodvalkį.

Invokaciją sukalbėjo kun. P. Jakulevičius. Pirm. Z. Moliejus trumpu žodžiu prisiminė pirmąjį ir paskutinį laisvos Lietuvos prezidentą Antaną Smetoną, tragišką jo mirtį netolimame Clevelande ir minutės susikaupimu pagerbė jo atminimą. Paskaitininką "Antanas Smetona laiko perspektyvoje" skaitė Draugo redaktorius kun. Pr. Garšva. Paskaitininkas savo kalboje apibūdino A. Smetonos as-

menį, objektyviai žvilgtelėjo į jo darbus ir jo palikimą lietuvių tautai bei valstybei. Ypač išskėlė A. Smetonos, kaip laikraštinko nuopelnus. A. Smetona, kaip ir daugelis ano meto jo amžininkų visą gyvenimą pašventė savo tautai, žadindamas ją iš snaudulio ir kviesdamas į kovą už savo teises. Jo keltos mintys ir šauksmas į lietuvių tautą, tinka ir šios dienos tremties lietuviams.

Paskaita stropiai paruošta su objektyviomis išvadomis, klausytojus gerai nuteikė ir paliko malonų įspūdį.

Meninėje dalyje, per du išėjimus, solistas Jonas Vaznelis, akompanuojant jaunam muzikui Alvydui Vasaičiui, padainavo Šimkaus, Gruodžio, Klovos, Verdi ir Lovekarinius. Publikai plojant ir šaukiant turėjo bisuoti. Solistas J. Vaznelis savo bosu visuomet sugėba užburti klausytojus ir pavergti jų širdis.

Dailiojo žodžio dalį išpildė savos kolonijos auklėtinė Eglė Juodvalkytė. Ji ryškiai ir su įsijautimu padeklamavo šiai progai tinkamą Putino "Mortuos voco" ir Joniko "Vilniaus varpai".

Minėjimas baigtas tautos himnu.

Salė buvo papuošta Antano Smetonos paveikslu, kurį maloniai paskolino prof. A. Varnas, atitraukdamas iš vyksiančios jo kūrinių parodos Balzeko muziejuje. Rengimo komitetas prof. A. Varnui reiškia nuoširdų padėką.

Minėjimas suorganizuotas ir prarastas tvarkingai ir sklandžiai. Akademinei ir meninei daliai atliktos aukštame lygyje, neperkrautos ir klausytojų neišvargino. Dalyvių galėjo būti daugiau.

(aj)

Baltimorėje

Kovo 9 d. popietė susirinkusiems Tautiniuose Namuose baltimoriečiams praėjo liūdnos susikaupimo rimtimi, kartu suteikdama retos progos pasigėrėti rinktinės fortepiono muzikos menu.

Prezid. A. Smetonos 25 metų mirties sukak-

ties iškilme pradėjo ALT S-gos skyriaus pirm. Vl. Bačanskas. Trumpai priminęs rengimo prasmę, paprašė susirinkusių šviesaus atminimo velionį pagerbti atsistojimu, o tolimesnei programai vykdyti pakvietė buv. Lietuvos kariuomenės pulk. M. Karašą. Šis, pabrėžęs, jog čia suėjome pagerbti žmogų, kurio visas gyvenimas buvęs skirtas Lietuvai, jos gerovei ir kultūrai, supažindino su pagrindiniu tos dienos prakalbininku, svečiu iš Clevelando, buv. Dirvos redaktoriu K. Karpium. Sce non išėjo daugumai jaunėsiųjų baltimoriečių dar nematytas, gal tik iš laikraščių kiek pažįstamas, tačiau savo tvirta tautine dvasia visiems artimas, savas ir judrus vyresniųjų ateivių kartos lietuviybės šulas.

Kalbėtojas suglaustai apžvelgė velionies prezidento sunkų, pilną kliūčių, Amerikon atvykti kelią. Papasakojo apie nedraugišką dalies tautiečių jo čia sutikimą ir spėstas visokias pinkles jo veiklai sutrukdyti. Ankstyva prezidento mirtis buvusi didelė žala Lietuvos bylai ir niekuo neužpildoma spraga mūsų sutelktinėse pastangose tėvynei laisvinti.

Kai pranešėjas paskelbė, jog dabar pamatysime ir išgirsime iškilų pianistą, taip pat Antaną Smetoną, staigus mirusiojo ir gyvojo bendravardžių sugretinimas nevieną nusmerkė stipriai įspūdžiu. Publika prapliupo plojimu. Žvaliu žingsniu prie fortepiono priėjo jaunas, aukšto ūgio, gražiai nuaugęs, prezidento vaikaitis.

Jo paskambintieji pas mus kūriniai ėjo tokia eilės tvarka: (pirmoje dalyje) Chopino sonata, op. 35; J. Gruodžio "Dedikacija", J. Tallat-Kelpšos "Trys liaudies dainos", M. K. Čiurlionio "Keturi eskizai" (Šie trys liet. kompozitoriai susieti krūvon) ir Beethoven sonata, op. 81a (Les Adieux). Antroje dalyje: Schubert Grandos sonata C minor, op. posth., ir dar vienas daykėlis priedui.

Nereikėjo būti muziku ar dideliu šio meno žinovu, kad tuoj pajustum didelį talentą ir meistriškumą.

Kai jaunasis menininkas skambino, iš scenos gilumos, iš nušviesto paveiklo, į jį žvelgė jo velionis senelis prezidentas. Paslaptingi likimo keliai juodu suvedė šion salėn.

Po koncerto ne vienas apgailestavo, kad tik apie 120 žmonių klausėsi. Girdėjosi nuomonė, kad tokio pianisto šioi svetainė dar niekad nebuvo mačiusi. Jautresnieji muzikos meno mėgėjai dėkojo rengėjams už suteiktą progą pasigėrėti.

Kiti svarstė, kaip netolimoje ateityje būtų galima šio miesto rimtąją muziką besidominčią ki-

tataučių visuomenę supažindinti su mūsų pažiba; kaip būtų galima surengti jam dar vieną, tik jau kur kas platesnio masto pasirodymą. Apie tai keitino pagaltvoti V. Laukaitis, buv. Baltimorės pašto viršininkas, įtakingas vietos lietuvių ir amerikiečių tarpe.

Abu didieji Baltimorės dienraščiai, The Sunday Sun ir The News American, savo kultūrinių įvykių skiltyse išdėjo apie šį rečitalį pranešimus: "Antanas Smetona, brilliant young concert pianist".

Paprastai po kultūrinės parangos, iš mūsų salės išsiskirsčius žmonėms, tai šen tai ten ant kėdžių mėtųdavosi programos lapelių. Ši kartą jų beveik nebuvo paliktų. Visi pasiėmė su savimi, matyt, prisiminti pianistui. Vėliau, vakarienės metu, kai pagerbti abiejų clevelandiečių svečių buvo susirinkę didokas baltimoriečių būrys, už A. Smetonos kėdės vis kas nors stovinėjo, tikdėdamasis jo autografo. O jis tik rašėsi ir rašėsi.

Po koncerto K. Karpiaus, paaiškindamas žodžiu, rodė savo globojamus filmus: prezidento sutikimo Clevelande iškilmes, jo viešnagės pas žymesnius lietuvių veikėjus ir susitikimų su Amerikos valdžios žmonėmis vaizdus; pagaliau jo mirties aplinkybes ir laidotuves. Paveikslų juostoje matėme kuklų ir šiems laikams jau beveik skurdų namiškį, kur prezidentas užduso nuo gaisro dūmų.

K. Karpiaus buvome pavedžioti ir Clevelande Kultūriniam Darželyje, kur iš seno vyksta tenyktės liet. visuomenės tautinės iškilmes, taip pat ir kitų tautybių kultūriniai pasirodymai.

Tučių kėdžių eilės salėje liudijo, kad daugumas lietuvių vieton kultūros mieliau pasirenka savitarpio vaišes ir kitokias paviršutines, pigaus pobūdžio, pramogas, nors labai mėgsta pašnekėti apie "aukštą lygį". Šia proga taipgi paaiškėjo ir mūsų kultūrinio subrendimo stoka. Dažnai jaunimo tarpe girdimas išsiskūnėjimas neva jiems ne prie veido "senųjų" kūryba ir veikla pasirodė esąs nenuoširdus. Pianistas Smetona, būdamas jau ne Lietuvos augintinis, jos netgi visai nematęs, galėtų būti jauniesiems artimesniu žmogumi. O iš kitos pusės tik retas dabar mūsų paauglių nesimoko kuriuo instrumentu groti ar skambinti, tėvai nesi-gaili šiam reikalui nemažų išlaidų. Tačiau ji nepasistengė atsivesti savo vaikų, kad šie pamatytų išskirtinius svečio sugebėjimus.

Ir washingtoniečių, kurių į mūsų kult. parangas vis šiek tiek atsilankydavo, šikartą nesimantė nė vieno. O juk ir ten turėtų būti muziką mėgstančių tautiečių, vyresniųjų ir jaunesniųjų.

Nepaistant visų nepalankių aplinkybių ir baltimoriečių nerangumo, ši kultūrinė popietė paliko naujų, ilgai neišblukusių, išgyvenimų. Pagerbiant prezidento at-

PO PIETŲ KRYŽIUM

VL. RADZEVIČIUS

DIDŽIOSIOS ŠVENTĖS APVERSTOS

AUKŠTŲN KOJOM

Paskutiniu laiku Australijos lietuviai, atrodo, yra suskatę gražinti Velykoms jų senuosius papročius, plačiai praktikuotus Lietuvoje.

Velykiniai papročiai po 20 metų Australijoje lietuvių tarpe pastebimai nublanko. Kaikurios šeimos jų jau iš viso neprisimena. Net lietuviškų bažnyčių velykinės apeigos yra stipriai veikiamos laiko ir aplinkybių, nors lietuviai kunigai daro viską, kas įmanoma, kad palaikytų gyvą velykinę nuotiką tikinčiųjų tarpe.

Ir visai nelauktai, niekam net neraginant, prasiėjo judėjimas Velykas švęsti lietuviškai. Adelaidėje, Melbourne, Sydnejuje ir kitose lietuvių kolonijose per ką tik praėjusias Velykas į viešumą buvo išneštas Velykų zuikutis, Velykų margutis, margučių ritinėjimas, jų stiprumo bandymas, marginimo varžybos ir t.t.

Kai kalbame apie Velykas, prieš mus visada atsistoja pavasaris, atbudimas, gamtos prisikėlimas, lygiai kaip Kalėdos prieš akis atskleidžia šalčių kvėpuojančias lietuviškų laukų lygumas, apdengtas baltu sniegu.

Australijos lietuviams šiuo atveju viskas yra apvirtę aukštyn kojom. Velykas čia tenka švęsti rudenį, kai gamta, pasipuošusi gelstančiais lapais, pradeda rodyti apmirimo žymes. Ir akyse ir ausyse ne atgimimą skelbiantis pavasaris, bet nykimą, pasenėjimą ir galo pradžią nešantis ruduo. Nežiūrint visos tos rudeniškos aplinkos, sumažėjusi saulės ka'itra ir atvėsimas užsimerkusiam gali priminti prarasto pavasario dvelkimą. O apie Kalėdas net ir to pasakyti negalima -- tuo laiku Australijoje pats vidurvasaris su svilinančia saule ir karštais šiaurės (!) vėjais.

Pačių australų Velykas, ypač smarkiai įtaigojamas bliznio reklamomis, galima vadinti šokoladinėmis iškilėmis, kada viskas sukasi apie šokoladą ir arklų lenktynes ir išvykas į "busus". Kiaušiniai, zuikučiai, lėlės -- viskas iš pigaus šokolado. Tas šokoladinis pigumas nustelbia švenčių iškilmingumą, kurį atkakliai stengiasi išsaugoti visas čia veikiantis religijų mišinys. Katalikai, anglikonai, liuteronai, baptistai, metodistai, adventistai, papildyti dar eile sektų, šaukia tikinčiuosius prisikelti, atgimti savai bažnyčiai ir savam Dievui. Būdinga, kad Australijoje beveik nėra pusiau tikinčių. Tie, kurie tiki, savo tikėjimą praktikoja visose formose. Netikintieji bažnyčios vien dėl akių nelanko ir nebijo pasakyti, kad jie netiki, nes žino, jog čia už tai jų niekas nesmerks.

Nieko neradami šiame gilesnių tradicijų neturinčiame krašte, lietuviai, kaip dabar matyti, pradeda labiau suprasti savų papročių reikšmę ir intuityviai bando juos atgaivinti. Geriau vėliau, negu niekad. Bandymai pradėti teisinga kryptimi -- su jais einama tiesiai į jaunimą, į mažuosius lietuviukus, kuriuos stipriausiai veikia australiška aplinka. Iniciatyvą šiuo atveju parodė moterų organizacijos ir kaikurie skautų tuntai. Reikia manyti, kad per velykines skautų stovyklas ateityje tuntai kaip tik ir akcentuos lietuviškų papročių populiarinimą.

• SKAITYTOJAI jau buvo supažindinti su pabaltiečių protestais prieš Raudonosios Armijos choro koncertus Australijoje. Apie jų protestų rezultatus dabar "Mūsų Pastogė" šitaip rašo: "Iš Adelaidės oficialiai pranešama, kad numatytas ir užangažuotas sovietų raudonosios armijos choras Adelaidės Meno Festivaliui 1970 m. atšaukiamas. Oficialiai aiškinama, kad po Čekoslovakijos okupacijos, Sovietų Sąjunga atšaukusi visus įsipareigojimus ir susitarimus, kurie buvę anksčiau padaryti raudonosios armijos choro išvykoms. Iš tiesų, ne sovietai patys atšaukė, bet pasipiktinę kraštai sovietų agresijos aktais šitokių užkvietimų atsisakė. Australijoje pabaltiečių ir pavergtųjų tautų protestai turėjo neabejotiną įtakos".

• PASINAUDODAMA Baltų Tautų rankdarbių paroda, kuri sudaro nors ir nežymią dalelę populiariosios Sydnejaus miesto Easter Show, Sydnejaus tautinių šokių grupė Velykų kėtvirtadienį Žemės ūkio paviljone demonstravo lietuvių tautinius šokius.

Sydnejaus ir apylinkių lietuviai, sekdami skautų pavyzdžiu, įparodą vyko organizuotomis grupėmis.

• GANA VEIKLIOS Geelongo kolonijos lietuvių choras, vadovaujamas J. Juškos, ir tautinių šokių grupė, vadovaujama E. Jomantienės (juniorės) prieš kiek laiko linksmino į Geelongą susirinkusius rotariečius, kurių čia suplaukė per 500. Šokiai rotariečiams taip patiko, kad jie programa pasibaigus, paprašė visus šokius kartoti. Visi džiaugė lietuviškais šokiais, o spaudoje kitą rytą buvo paskelbta, kad programoje ypač puikiai pasirodė ... latviai. Tai jau ne pirmas atsitikimas ir ne tik Geelonge. Kiti organizatoriai, nes jie dažniausiai nepateikia jokių programų nei spaudai nei žiūrovams.

• BANKSTOWNO (Sydnejaus dalies) lietuvių, ypač Pr. Sakalausko rūpesčiu, Lietuvos trispalvė gavo nuolatinę vietą Bankstowno prekybos centre, kur nuolatos plevesuoja visos eilės tautų vėliavos.

• AUSTRALIJOS Lietuvių Bendruomenės organas "Mūsų Pastogė" nėra labai linkusi į linksmas išdaigas. Ji visada stengiasi išlaikyti tam tikrą oficiozinį orumą. Tačiau vieną kartą per metus, balandžio pirmosios progą, laikraščio redaktorius V. Kazokas, pasivertęs į Kukutį (viena iš jo slapyvardžių) duoda balandinį priedą, kuriame jis jau juokų forma bando atvira atskleisti savo širdį ir pasijuokti iš dalykų, kurie jam per metus spaudžia ašaras ir drebiną šonkaulius.

minimą, prisimenama ir Lietuvos valstybės idėją, kuri yra svarbiausia gairė mūsų kovoje už tautos laisvę ir nepriklausomybę. O Smetonos kon-

St.M.

TREČIOJI IŠEITIS...

(Atkelta iš 1 psl.)

si ko nors panašaus į Brzezinskio siūlytą žygį, ji visų pirma norėtų tam paruošti geresnę politinę atmosferą ir, eventualiai, iš anksto su Hanojumi ir Maskva išsiaiškinti priešingos pusės reakciją.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

HELP WANTED MALE

DRAFTSMAN

Several years of detailing and minor layouts experience required on special machinery and conveyor type equipment. Full range of benefits and excellent working conditions.

PERSONNEL OFFICE

THE UDYLLITE CORP.

21441 HOOVER

WARREN, MICHIGAN

Equal Opportunity Employer

(27-33)

THE UDYLLITE CORP.

NEEDS EXPERIENCED

MACHINE ASSEMBLERS ELECTRICAL ASSEMBLERS

Must read blueprints. Own tools.

Full range of fringe benefits.

APPLY

Manufacturing Plant

21441 HOOVER RD., WARREN, MICH.

Between 8-9 Mile, off Toepfer

313 — 539-3400

An Equal Opportunity Employer

(25-30)

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday
by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpus.

Dirva išina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Redaktorius Vytautas Gedgaudas.

Reikalų vedėjas Kazys S. Karpus.

Straipsniai, išskyrus vedamuosius, reiškia jų autorių
nuomonę.GRAŽUS NEOLITUANŲ
KREPŠININKŲ LAIMĖJIMAS

Š.m. kovo 30 d. Korp! Neo-Lithuania krepšinio komanda Chicagoje, Marquette Park Lygoje, finalinėse rungtynėse nugalėjo "Red Man" komandą, tuo paimdama penkti metalai iš eilės čempionatą.

Per ištisus 20 metų, šioje Lygoje, dar niekas nepaėmė penkis metus iš eilės meisterio vardo. Šiuo atžvilgiu neolitanų komandai atiteko tikrai gražus laimėjimas. Šioje lygoje Neo-Lithuania komanda žaidžia jau šešti metalai. Čia dalyvauja visos Chicago lietuvių krepšinio komandos, įskaitant Nerį, Šiaurės Amerikos ir Kanados lietuvių meisterį. Taip pat ir amerikiečių "Blue Chips" komanda 1965 m. Chicago miesto meisteris, ir "Orland Park" komanda 1968 m. Chicago miesto ir Illinois valstijos meisteris... Be šių meisterių Lygoje dalyvauja keletas stiprių komandų, ypatingai "Red Man" komanda globojama Chicago advokatų.

Neo-Lithuania komanda įsikūrusi tik prieš šešis metus, visą laiką dalyvauja šioje Lygoje, sulošusi 98 rungtynes; laimėjusi 91 ir pralaimėjusi 7. Rungtynės vyko Marquette Parke, pačiam lietuvių centre, tai ir žaidynės sutraukdavo nemažai žiūrovų, sudarant gražius "chorus", kurie silpnėsniuose padrašindavo, suteikdami moralinės paramos. Ypatingai gerai, kad ši lyga duoda progos Chicago lietuvių komandoms daug dažniau tarp savęs rungtyniauti, jėgas išbandyti ir tarp amerikiečių -- ypatingai meisterių, lietuvių vardą iškelti ir ginti.

Neo-Lithuania krepšinio komanda, dar senai FASK'o vadovybei vadovaujant 3 met. dalyvavo visose lietuvių krepšinio pirmenybėse per tą laiką buvo 2 metus Chicago miesto lietuvių ir Vid. Vak. Apygardos meisteris.

Palyginus jauna, Neo-Lithuania krepšinio komanda, be minėtų laimėjimų yra gavusi čempioną 1968 metais Belmont YMCA ir 1969 Ridge Park Lygoje. Nuo pat įsikūrimo komandoje žaidė šie žaidėjai: Augustas D., Burkauskas E., Birgelis E., Brazinskis V., Balta St., Bukauskis G., Cicėnas K., Egenas J.,

Fokneris K., Gelažius A., Jankauskas A., Kinčinas J., Liaugminas D., Morkūnas V., Molis T., Miknaitis R., Modestas Algis, Molis V., Modestavičius E., Poderys V., Panaras R., Rimkevičius R., Rimkūnas J., Sakys A., Skilnikas P., Šilingas E., Vaišnoras C., Underys R. ir Zuberickas M. Laiks nuo laiko komandai padėdavo Malone ir Haskins. Taip pat Neo-Lithuania komandos žaidėjai žaisdavo dar ir kitoje Chicago amerikiečių komandoje, tuo pačiu ieškodami daugiau draugų ir pažinčių lietuviškiems reikams.

Neo-Lithuania krepšinio komandoje žaidžia V. Molis, kuris yra 6'9" aukščio, žaidęs už Lewis college. 1964 metais buvo išrinktas "All American", tai yra geriausias 10 Amerikos college žaidėjų. 1965-66 m. žaidė vienoje iš geriausių Chicagoje Amerikos mėgėjų komandoje "Jamaco Saints". Ši komanda atstovavo Ameriką Europoje ir Pietų Amerikoje. 1967 "Jamaco Saints" paėmė 3 vietą visoje Amerikoje. V. Molis šioje komandoje 1966 metais buvo išrinktas pačiu vertingiausiu žaidėju "Most valuable player". 1967 žaidė New Yorke "Knickerboker" profesionalų komandoje. 1968 metais už "Houston" profesionalų komandą. Baigęs college "Bachelor of arts" laipsniu.

Edvardas Šilingas, 6'5" aukščio, įsigijęs "master of arts" laipsnį Butler universitete. Žaidė to universiteto komandoje ir 1966 metais buvo išrinktas "most valuable player". 1964 metais gynė lietuvių vardą Australijoje. Šiuo metu žaidžia vienoj iš stipresnių Indianapolio mėgėjų komandų.

Neo-Lithuania krepšinio komandos kapitonas yra Edas Modestavičius, 6'5" aukščio, baigęs "De Paul" universitetą "Bachelor of science" laipsniu. Žaidęs to universiteto krepšinio komandoje. 1965 metais žaidęs "Jamaco Saints" amerikiečių komandoje ir buvęs tų metų geriausias baudų metikas. Atstovavęs Ameriką Europoje ir Pietų Amerikoje. Būdamas Pietų Amerikoje buvo apdovanotas aukso medaliu. 1967 metų Amerikos mėgėjų pir-

Lietuvos kariuomenės kūrėjų-savanorių sąjungos Chicago skyriaus valdyba. Sėdi iš kairės: ižd. K. Petrauskas, pirm. L. Balzaras. Stovi: valdybos kandidatai J. Jareckas, J. Gaidelis ir sekr. P. Venclova. V. Noreikos nuotrauka

Savanorių priesaika kovojant
dėl Lietuvos laisvės

P. VENCLOVA

Prieš 50 metų Lietuvos žemėje vyko kovos už savos šalies laisvę -- Lietuvos nepriklausomybę. Išėjo Lietuvos vyrai įvykdyti paskelbtą vasario 16 nepriklausomybės aktą. Išėjo iš kaimų, bažnytkaimių ir miestų. Nors visoki išsilavinimo ir amžiaus jie buvo, tačiau daugumą sudarė jaunimas ir visi siekė vieno, ir to paties tikslo. Savanorių buvo ir moterų. Jos daugumą dirbo lauko ligoninėse.

Savanoriai žinojo koki pavojai jiems grėsia. Žinojo, kad ne į balių, bet į kovų laukus jie vyks. Jie ėjo iš kovos laukų parnešti Lietuvai laisvę, net jeigu ir gyvybę tektų paaukoti.

Tik ką praėjus Pirmajam pasauliniam karui, skurdus buvo Lietuvoje gyvenimas. Ypač, kad kraštą dar slėgė vo-

kiečių okupacija. Todėl ir išviršinė pirmųjų Lietuvos karių išvaizda buvo prastoka. Apranga -- kokią kas turėjo. Tik ant rankovės trispalvis

menybėse išrinktas į "all american" 10 (žaidėjų) komandą ir buvo apdovanotas Amerikos mėgėjų aukščiausiu laipsniu -- aukso medaliu. 1968 metais žaidęs už "Orland Park" komandą, kuri laimėjo Chicago miesto ir Illinois valstijos meisterį, buvo išrinktas vertingiausiu žaidėju "most valuable player". Ir tais pačiais metais buvo išrinktas Illinois valstijos geriausiųjų metų žaidėju "player of the year". 1964 metais su lietuvių rinktine gynė Lietuvos vardą Australijoje. Šiuo metu Edas Modestavičius yra Korp! Neo-Lithuania Chicago padalinio pirmininkas; skiria daug laiko sportui, o taip pat ir tolimiesiems savo tiesioginio mokslo (chemijos) studijoms.

Neo-Lithuania krepšinio komanda, baigusi Marquette Park Lygos žaidynes, siek tiek pail-sėjusi vasaros metu, tęs komandos treniruotes ir rudens sezonui atėjus bandys ieškoti aukštesnio lygio Lygos, kurioje komanda turėtų daugiau progos savo jėgas panaudoti. (s)

trikampis, o ant nuosavos kepurės geltonas kaspinėlis ir prieky vyties ženklelis liudijo juos esant Lietuvos kariais. Priešai dažnai net pasiūlydavo iš jų. Bet jų veidai ištįso, kad pamatė su kokių pasiryžimu ir atkaklumu tie vyrai juos veja lauk iš savo krašto.

Tuo metu savanorių dvasia gyveno visa Lietuva. Visi su nerimu ir viltimi laukė žinių iš kovų frontų. Ypač jų laukė tos šeimos, iš kurių išėjo sūnūs, broliai, vyrai, tėvai ar mylimieji.

Priesaiką Tėvynei savanoriai išeidami išsinešė savo širdyse. Šiek tiek apsitvarkę ir viešai jie tą priesaiką norėjo sutvirtinti. 1919 metų gegužės 11 dienos rytas kvepėjo pavasariu. Kauno priemiesčių kareivinių aikštėse rikiavosi

prisikeliančios Lietuvos kariai ir su daina nužgiavo į Kauno rotušės aikštę. Prie rotušės bokšto paaugstinimė, vyskupas Pranciškus Karevičius atlaikė pamaldas ir priėmė pirmąją Lietuvos kariuomenės priesaiką. Kariai nulen-kė galvas ir savo šventam žygiui prašė Dangaus palaimos. Jauprieš tai ir po to daug jų žuvo, bet duotą priesaiką ištesėjo. Jų auka buvo apvainikuota laisve Lietuvai. Likę gyvi savanoriai grįžo prie savo kasdieninių darbų, o garbingasis vyskupas P. Karevičius tapo jų garbės nariu.

Šių metų gegužės 11 dieną, nuotos priesaikos sueina lygiai 50 metų. Savanorių - Kūrėjų Chicago skyrius tą sukaktį paminės atitinkamomis iškilmėmis. Gegužės 11 d. 11 valandą ryte, prie

Jaunimo centro, Jezuitų koplyčioje bus pamaldos. Tuo po pamaldų prie paminklo bus padėtas vainikas. Iškilmėse kviečiama dalyvauti lietuvių visuomenė ir organizacijos su vėliavomis. Savanoriai už Lietuvos laisvę kovojo, daugumoje būdami jauni. Todėl ir šiose iškilmėse ypatingai laukiamas jaunimas. Atėjus momentui jiems teks gyventi netik savanorių nuotakomis, bet gal ir ginklų paimti į rankas. Laisvė be kovos, vargu mums kas duos.

TUŠČIOS KĖDĖS...

Komunistų partijos sugalvotuose veikimuose Lietuvoje nebėr tos drausmės, kurios būdavo anksčiau. Štai ką apie tai rašė Vilniaus TIESA kovo 1 dieną:

"TUŠČIOS KĖDĖS. Šią savaitę Vilniaus salėse kaip niekada gausu pasitarimų, plenumų, konferencijų, posėdžių. Ne vieną iš mūsų pagerbė kvieslys, gražus pakvietimas. Ir štai -- renkasi pakviestieji. Žmonių gausu prie paradinių durų, prie registracijos staliukų, kur dar ir knygelę gauni atminimui. Nestinga klausytojų iškilingoj įžangoj. Tik pasigrožėti galima susikaupimu, kuris palydi pagrindinį pranešimą. Visa tai trunka valandą-pusantros. Na, o paskiau ima tviskėti tuščios kėdės. Ypač ank- pradėjo skirstytis ir Vilniaus miesto pirmosios kultūros darbuotojų konferencijos dalyviai. Tartum jų nebūtų lietuvių tie svarbūs miesto kultūrinės ateities klausimai, tartum ne apie jų pareigą ir darbus čia būtų kalbėta..."

Ši konferencija, iš kurios dalyviai pasiskubino išnykti, buvo viena iš konferencijų, kuriose kultūrininkai rengiami "tinkamai prisidėti prie Lenino jubiliejaus pagerbimo".

(ELTA)

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ -- DOVANAS Į LIETUVĄ IR
VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALISNAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOSPACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY,
Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

Tel. (212) 581-6590
(212) 581-7729

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma--skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

• ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street	HE 5-1654
• BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street	DI 2-4240
• BROOKLYN, N.Y. — 1536 Bedford Avenue	IN 7-6465
• BUFFALO, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	TX 5-0700
• CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue	HU 6-2818
• CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue	PR 1-0696
• DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
• FARMINGDALE, N.J. — Freewood Acres	363-0494
• HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
• HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Ave.	249-6216
• JERSEY CITY, N.J. — 219 Montgomery Street	HE 5-6363
• LOS ANGELES, CAL. — 107 So. Vermont Avenue	DU 5-6550
• NEWARK, N.J. — 378 Market Street	MI 2-2452
• NEW YORK, N.Y. — 78 Second Avenue	OR 4-1540
• PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue	PO 9-4507
• RAHWAY, N.J. — 717 W. Grand Avenue	381-8997
• ROCHESTER, N.Y. — 558 Hudson Avenue	232-2942
• SO. BOSTON, MASS. — 396 W. Broadway	AN 8-1120
• SOUTH RIVER, N.J. — 46 Whitehead Avenue	CL 7-6320
• SYRACUSE, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
• TRENTON, N.J. — 1152 Deutz Avenue	EX 2-0306
• UTICA, N.Y. — 963 Bleeker Street	RE 2-7476

NAKTIS MUMS TEBETRUNKA...

IŠ PROF. STASIO ŽYMANTO KALBOS, PASAKYTOS ŽURNALISTO BRONIO RAILOS PAGERBIME, LOS ANGELES, KOVO MĖN. 22 D.

Nepriklausomybės laikais aš B. Railos asmeniškai nepažinau. Susipažinome tik 1944 m. į vokiečių okupacijos pabaigą, kai atvykęs iš Šiaulių jis netikėtai aplankė mane Vilniuje. Abu tuomet priklausėme tai pačiai Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungai ir mudviejų pažintis ir draugystė tokia ir išliko iki šiai dienai: vieno pagrindinio ir laisvės kovotojo su kitu. Šiandien atstikrai nuoširdžiai džiaugiuosi, kad tos mudviejų ketvirčio šimtmečio draugystės nesudrums-tė joks šešėlis.

Nebegalėčiau šiandien savo atmintyje atkurti apie ką mudu tuomet konkrečiai kalbėjome. Sunykios ir nelemtos tai buvo dienos ir nieko gera Lietuvai nežadančios. O jei jos tada būtų buvusios kitokios, giedresnės ir viltingesnės, tai jau tuomet, prieš 25 metus, būtų galėję skirti B. Railai premiją ir surengti jam Vilniuje šaunias pagerbtuves už vieną jo straipsnį, kuriuo jis mus, ypač senąjį Vilniaus universiteto rektorių M. Biržišką, tada taip sužavėjo. Gyvendamas Šiauliuose, tad rodo senąjį Vilniaus dvaisios ir nuotakų neveikiamas B. Raila parašė gyvą ir vaizdų straipsnį, jog mes patys neturėtume braukti iš savo istorijos XVII-XVIII amžių ir tų amžių bajorų ir didikų gadynės, kaip neatkiriamos ir nedalomos lietuvių tautos istorijos dalies.

Mes, seni ir nauji vilniečiai, stebėjomės ir gerėjomės B. Railos nuojauta ir gebėjimu tiksliai išsakyti tai, ką mestada Vilniuje gyvai jutome, kas mums rūpėjo ir mūsų dėmesį traukė.

Ši žurnalistinė B. Railos nuojauta ir jo įstabus išvalgumas yra vienas iš daugelio jo talentų, kuris jo neapleido iki šiai dienai.

Ministeris S. Lozoraitis vieną kartą labai

tiksliai pastebėjo, jog B. Raila yra žmogus didelio talento ir nemažesnio temperamento. Pramužius talentų B. Railai tikrai nepagailėjo. Paivaizdas išore, aksominio tembro tenoro balsu B. Raila, jei nebūtų savo studijų konservatorijoje nutraukęs, kas žino, gal anksčiau už Virgilijų Noreiką būtų mus jaudinęs, graudinęs ir pykinęs ne savo straipsniais, o dainavimu apie samantą lietuvišką bakūžę, bolševikinio vilko užgrobtą.

Savo audrioje jaunystėje ne vien dainininkas, bet ir poetas revoliucionierius, B. Raila linko į literatą, kritiką, politiką ir kovotoją kelią. Gyvenimo tikrovės, Lietuvos ištikusios nelaimės ir savo paties temperamento blaškomas, jis betgi labiausiai nusistojo žurnalistikoje, kurioje, kaip tik dėl daugelio jo talentų derinio, jis išliko, kaip vienintelis, nepalyginamas ir aiškiai nepakartojamas publicistas žurnalistas, lietuvišką žurnalistiką iškėlęs iki tikros literatūrinės žurnalistinės kūrybos lygmenų.

Žurnalisto sfera B. Railos supratimu, tai "visas visutėlis gyvenimas". Žurnalistas, anot B. Railos, kaip gydytojas nustato diagnozes, gydo ir operuoja, jis kaip teisininkas ir advokatas kaltina, gina ir teisia, kaip mokytojas moko ir auklėja, kaip inžinierius planuoja, griaua ir stato, kaip agronomas purena tautos dirvonus ir sėklas barsto ne tik pavasari, bet ir kiekvieną dieną.

Žurnalistas, kartą pastebėjo prezidentas J.F. Kennedy, taip pat yra nūdienių laikų istorikas, kuris turi ieškoti ir sakyti tiesą, kokia ji bebūtų. Todėl būdamas žurnalistu B. Raila, kaip jis pats rašo, neišvengiamai turėjo apčiuopti visokias įvairių įvairiausias sritis: literatūrą,

spaudą, teatrą, meną, įvairius viešuosius visuomenės reikalus ir socialius, politiką, mūsų laisvės kovų virpėjimus, žaizdas, svajones ir tragikomedijs.

Taip gimė nepamiršamos B. Railos akimirksnių kronikos: "tai linksmos, tai graudžios, tai šiltos ir viltingos, tai vėl užšaldančios ir beprotiškos".

"Tai mūsų dabartinės išeivijos išgyvenimų istorijos ir mūsų santykių su Tėvyne iškarpą", rašo B. Raila pristatydamas skaitytojui vieną savo kronikų rinkinį. "Gal siaura, ne visuotinė, tik individuali, savotiška ir daug kuo skirtinga nuo įprastinės, bet vis dėlto mūsų visų tautinio likimo iškarpą -- tragiška, rimta, žiauri, linksma, juokinga, ironiška, pamišėliška. Ir apimanti šimtus įvairių klausimų bei nuotykių, stambių ir smulkių, išmintingų ir visai kvailų... Toks yra žmonių gyvenimas".

Tose savo akimirksnių kronikose B. Raila retu rašytojo talentu ir temperamentu piešė ir vaizdavo ir tuo pat metu nerimo, ieškojo ir maištavo, kaip vienoje jo kronikoje aprašytas prancūzų rašytojas ir laisvės kovotojas Albert Camus, prieš pasibaisėtiną ar sustabarėjusį trumparegiškumą, kurį neseniai Aidų žurnale iškėlė ir pasmerkė dr. J. Girnius.

Šią Albert Camus humanistinio maišto dvasią B. Raila laiko lietuviams esant itin aktuali, suprantama ir reikalinga.

"Lietuvių tauta", rašo B. Raila toje savo kronikoje, "juk išliko ir išsigelbėjo nuo pražūties dėl to, kad pastarajame pusantro šimtmečio laikotarpyje mūsų per tylios, per kantrios, per ramios ir per nusižeminančiai pamaldžios tautos vaikuose, negausioje, tačiau rinktinėje jos daly-

je vis gimdavo ir pasireikšdavo maištininkų, kurie nesutiko su Dievo, lenkiškų magnatų, rusų carų, kaizerių ir hitlerių, stalinų ir jo ipėdinių mums nustatytuoju "likimu". Jie vis maištavo tai sukilimais, tai po grindžio atstangomis už lietuvišką raštą ir kultūrą, tai didvyriškais partizanų sąjūdžiais. Ir pati NKVD policija mato, kad ši maišto dvasia tebėra gyva net ir juodžiausioje dabartinio bolševizmo vergijoje, net ir tarp tų janičarų, kuriuos okupantas augina mūsų tautai užsmaugti".

"Tik tada lietuvių tautai nebeliks vilties prisikelti, ir ji bus žuvusi, kada iš jos vaikų tarpo pradings paskutinis maištininkas".

Ką gi siekė B. Raila savo maištingomis, vaizdžiomis, vienus džiuginančiomis, kitus pykinančiomis akimirksnių kronikomis, nuolat ką diskutuodamas, polemizuodamas, bardamasis, šypso-damasis ir juokdamasis?

Nieko kita, tik paskatinti mus visus labiau gilintis į mūsų išeivišką lietuvišką gyvenimą, -- "Brėsti, rimtėti ir dirbti atmetant tai, kas buvo ligšiol aiškiai kvaila ir neigiama, susitelkiant į tai, kas palaipsniui ir pamečiui ryškėjo kaip teigiama ir kūrybiška

ilgoje ir gūdjioje mūsų svajonėje atgauti tautai prarastą laisvę".

Ir ne be patetikos, kaip jis pats prisipažįsta, B. Raila vienoje savo akimirksnių kronikoje beveik prieš 20 metų ragino lietuvius išeivius, jog -- "metas taikintis, metas jungtis, metas iš naujo augti ir galvoti ne tik su šia diena. Nejaud tokia didžiulė lietuvių tautos nelaimė nepagimdys naujos politinės etikos, gilesnių idėjų, polėkių, naujų formų ir akiračių, su kuriais būtų pasitiktas naujas ir skirtingas lietuviškas gyvenimas? Mūsų tauta Tėvyneje fiziškai naikinama, ir jos skeveldros užsieniuose tirpsta. Kas žino, kiek dar mūsų išliks ligi laisvės aušrų meto?"

Tuos pačius žodžius ir tuos pačius klausimus galėtume ir šiandien pakartoti, atmindami ką rašė B. Raila pirmoje savo akimirksnių kronikų rinkinio pratarmėje:

"Naktis mums tebetrunka. Ilga, niūri, šiurpi, žvarbi ir šalta naktis be aušros. Ji nesi- baigia štai jau dešimtmetis ir antras, ji atrodo be galo ir ji galbūt potrupų tį vis daugiau tamsėja. Mūsų žingsniai, mūsų mintys ir mūsų veiksmai šios nakties nežinomybėje svyrinėjo, klydo, klupo, kėlėsi vilties žiburėliais ir vėl gėso,

šiaurvėjų nuskinti. Nesijaudinkime, jei kasklydome, klaidžiojame, prikalbėjome ir pridareme nesąmonių ir kvailių. Tamsi naktis buvo ir tebėra apdengusi visų mūsų akis ir daugelio protus. Kitaip gal ir nebuvo galima, sunku būtų kitaip ir norėti".

"Turbūt niekas nesi-piršime pranašauti, kada visa tai baigsis. Naktis tebetrunka, jos niūriuose šešėliuose tebeklydinėja mūsų sąmonė ir tebesipainioja mūsų žingsniai... Ir už vistamsiausia bus prieš pat aušrą. Išverkime, kas galėsime, ir tikiu -- dar mūsų amžiuje mes jos sulauksime".

(Pabaiga kitame nr.)

FEMALE

WANTED
EXPERIENCED
SEWING MACHINE OPERATORS
Preferred, will train.
Steady work for qualified help.
CHALFANT SEWING FABRICATORS
11525 Madison
Cleveland, Ohio

(22-31)

OPPORTUNITIES FOR REGISTERED NURSES

Full and part time, all areas. Afternoon and night shifts. Excellent starting salary and shifts premium.
ALSO

RN SUPERVISOR

Top starting salary for R.N. with supervisory experience for night shift, 11 p.m. to 7:30 a.m. Progressive supervisory experience for night benefit program including Life, A. D. & D. and disability Insurance, Blue Cross, retirement, sick leave, paid holidays and vacations. Apply Personnel Dept. Saginaw Osteopathic Hospital, 515 N. Michigan, Saginaw, Mich. (20-29)

INCOME TAX LOANS

Netikėti mokesčių mokėjimai ištuštino Jūsų kišenių? Leiskit greitai Society asmeninei paskolai arba Society Quick-Credit Service sugrąžinti Jūsų veidui šypsena. Naudokitės banko kainomis - kreipkitės į bent vieną mūsų 22 patogių skyrių.

Society NATIONAL BANK OF CLEVELAND
MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

J. GLIAUDA

ŽAIZDRE

PIRMAJĄ PREMIJĄ LAIMĖJUSI DIRVOS KONKURSE NOVELĖ

Nur wenn sie ihre Flügel breiten,
sind sie die Wecker eines Winds:
Is ginge Gott mit seinen weiten
Bildhauerhänden durch die Seiten
im dunklen Buch des Anbeginns...

Rainer Maria Rilke Die Engel

Viskas buvo planuose, užsimojimuose, plasdanciose viltyse.

Gydytojas Kasputis sėdo kėdėn prie savo rašomojo stalo. Jis buvo vienas tame labai kukliame savo darbo kambaryje. Jau tris mėnesius visas medpersonalas vis tvarkosi naujovėje, vis išsaviną darbą, ir vis nuobodžiauja.

Naujovė gi buvo tas pats senas ir gana erdvus vienaaukštis namas, kur pirma įsteigė medpunktą. Medpunktą rojkomas pavertė ligonine. Kambarius pripildė lovų, staliukų ir langus užtiesė popierinėmis užuolaidomis.

Į savo darbo kambarį Kasputis atkėlė savo nuosavą medicininę spintelę su savo medinstrumentais.

Vietovė buvo mažytė -- pačiame miško pakrašty. Ligoninėje gydėsi keli seni žmonės, ir darbo buvo labai mažai.

Kasputis stebėjo pro platų avirą langą kietą, cementinį šaligatvį, nutįsusi ligi medinių, baltų iš-

blukusių dažų vartelių, tvorelę su daugeliu išlūžusių lentų, žemus namelius kitoje gatvės pusėje. Visas vaizdas buvo kažkoks priplotas, mieguistas, desperatiškai gailus. Tik aukštokos tuopos už namelių, anoj pusėj gatvės, užsklendė platų vaizdą lyg žalia užuolaida.

Tuopose buvo aptriūsusių varnalizdžių. Išguitos varnos ten nebegyveno, ir varnalizdžiai atrodė kaip nykūs apleisti miniatiūriniai namai.

Kaip keista dundančioje epochoje stebėti tokį vaizdą pro savo kabineto langą, pagalvodavo kai kada Kasputis. Kaip tai nesiderina su tais laikais, kuriuose gyvena valstybė ir visas pasaulis.

Gydytojas užlaužė pirštus, sulenkė juos, išgirdo kaip maloniai trasktelėjo aptirpę šnariai, ir tas šnarių traškesys lyg išjudino iš gulto nerangią, mieguistą mintį.

Pagalvojo, kad vakarop klube sueis leitenantą Girdą, ir jie ilgam susės prie šachmatų lentos. Visad ir visad jie abu, kaip prisiekę partneriai, susikauna kvadratų lentos lygumoje ir visad turi tenkintis, lyg užburtam rate, nuolatiniu patu, kur karalius, lyg praradęs iniciatyvą savo vainikuotoje galvoje, neturi išeities.

Pravėrus duris į kambarį, dirstelėjo medsesuo Viktorulė.

-- Neužimtas? -- familiariškai paklausė gydytoją.

-- Ne, -- tas atsakė jaunai moteriai.

-- Tur būt, užimtas, -- ji pasakė, mitriai įsukdama kambarin. -- Užimtas mintimis, svajonėmis.

Kasputis šyptelėjo.

-- Svajoja tik poetai. Medikai svajonių nežino.

-- Argi medikai ne vyrai? -- Užginčijo Viktorulė.

lė. -- Aš medikė, o svajoju ir svajoju.

-- Apie ką gi?

-- Apie klubo šokių vakarėlį.

-- Matai, -- daktaras susijuokė. -- Tai labai praktiškos svajonės.

-- O kam man svajoti apie dangiškus migdolus?

Viktulė šoko su juo klube, ir tai, spėjo Kasputis, provokavo jos drąsą kalbinti jį, stengtis bendrauti su juo, ieškoti kažkokios intymesnės bičiulystės.

Ji buvo aukšta, plona. Jis ir leitenantas vadino ją "silke". Kai ją pagaudavo flirto ekstazė, ji tempdavosi, atsilenkdavo atgal, lygnorėdama rodyti savo mažųjų krūčių metmenis pro labai aptemptą mėlyną megztuką. Ji turėjo ryšius su komjaunimu, dirbo greta pirminių organizacijų, ir tai skatino Kasputį kreipti dėmesį į Viktorulės kalbinimus, net rodyti jai tam tikrą prielankumą.

-- Kas pas tavo ligonius? -- paklausė jis medseseri.

-- Tinginiai, -- ji atrėžė į klausimą. -- Kojos kiek patinsta, tuoj ataskuba į ligoninę. Tai ne dėl ligos -- dėl amžiaus: nenori dirbti. Nori gauti papildomą maistą -- tuoj ligoninė. Žinome mes tokius.

-- Bet gi jie vis dėlto serga, -- nesutiko Kasputis.

-- Taip, jie vis dėlto, serga, -- ji sutiko pašaipai.

-- Ir mes turime juos gydyti, -- Kasputis pratęsė mintį.

Viktulė vėl pašaipiai sutiko.

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

M. ŠILEIKIS

Waukegano miestas (tapyba)

MIKO ŠILEIKIO DAILĖS PARODA

Po ilgos, net dešimties metų pertraukos dail. Mikas Šileikis ruošia š.m. balandžio 12 d. savo kūrinių parodą Balzeko Kultūros Muziejaus patalpose Chicagoje.

Nors ir mažos galerijos patalpos, dailininkas išstatys 30 aliejinės tapybos darbų, kurie buvo sukurti įvairiame laikotarpyje. Šią parodą galima būtų laikyti lyg ir sukaktuvine, nes praėjusių metų rudenį jis atšventė 75 metų amžiaus sukaktį.

Dail. M. Šileikis, mūsų visuomenei ir dailės parodų lankytojams žinomas ne vien tik kaip kūrėjas, bet taip pat kaip meno kritikas, recenzentas ir kūrinių vertintojas, rašęs virš 30 metų Naujienų - Meno Žinių kultūros priede, enciklopedijoje ir kitoje lietuviškoje spaudoje.

Dailininkas dar jaunas būdamas atvyko į JAV iš savo gimtųjų Zarasų, daugiau kaip prieš 40 metų ir Chicagoje baigė meno Institutą. Savo kūryboje reiškėsi per eilę metų ir yra dalyvavęs amerikiečių bei lietuvių dailės grupinėse parodose. Jo tapybos darbai daugelį kartų buvo gerai įvertinti ir yra gavę premijas bei atžymėjimus.

Šia proga aplankiau dailininką darbo studijoje ir paprašiau atsakyti į kelis klausimus.

-- Po jūsų paskutinės parodos 1958 m. Čiurlio galerijoje, Chicagoje, jums sekant naujųjų meno srovių eiga ir taip daug rašiusiam spaudoje, ar paliko kokios įtakos?

-- Jokios įtakos. Noriu pabrėžti, kad mūsų gyvenamasis laikotarpis taip trumpas, kad ir eksperimentinis menas pasilieka tikrai eksperimentas. Menininkai lakoniškai stengiasi įtikti avan-gardo vadams, kurie laukia ko nors "naujo", dar neregėto publikai užhipnotizuoti jai nesuprantamais dalykais. Todėl ir nematau reikalo pasiduoti bet kokiai svetimai įtakai, juo labiau, kad šių dienų dailė nuo emocinio estetinio elemento nuvažiavo į mechanizuotą sritį. Gal taip ir būtų geriau, nes vaizdinis menas nebeteiko savo pirmąsios reikšmės rafinuoto elito pasaulėžiūroje. Gal iš šio taško ir prasidės mechanizuotos srovės sąjūdis, nes plastika, geležies laužas ir kitoki erzacai paranki medžiaga technikos menui.

-- Ar jums neatrodo, kad žmonės šių dienų meno parodose išsiilgę rimos kūrybos, ir ar moderniosios dailės stiliai suderinami su realiu gyvenimu.

-- Iš dalies menas kyla iš gyvenimo, tikrai neina su gyvenimu. Čia

reiktų ir į patį gyvenimą plačiau pažiūrėti, kai visuomenėje vyksta plati disorientacija: jaunimas nepatenkintas mūsų pačių prigiyventais rezultatais. Mes pripažįstame naujas meno sroves, žiūrint kokios ir ko jos vertos. Aš niekad nesmerkiau nei abstraktinių, nei realistinių darbų. Keliais atvejais nurodžiau gerasias ir blogasias puses. Nesmerkiu ir dabar, nes kiekvienoje meno srovėje yra gerų ir nepageidaujamų dalykų. Laisvame pasaulyje menininkai gali kurti taip, kaip supranta ir kaip nori. Be to, niekas gal neuždraus ar nepaneigs ir realistinės dailės greta negatyvios -- abstrakčiosios. Visuomenė priima ir pripažįsta tai, kas jai patinka ir kas nėra svetima josios pasaulėžiūrai.

-- Jūs sekate naujojo meno raidą, tai noriu paklausti: ar mūsų jaunieji dailininkai pasidavę eksperimentų kraštutinumui?

-- Sakyčiau, kad ne. Mūsų jaunieji kolegos lengvapėdiškai dar nenuėjo į klystkelius. Daugelis lietuvių dailininkų pasiekė aukštesnį menoligį, negu tūkstančiai vidūcinių.

-- Ar jūs manote, kad naujosios meno srovės, kurios dabar egzistuoja, bus ilgesnį laiką pastovios, ar keisis?

-- Naujos meno srovės yra tikrai "pop" ir

JAUNIMO KULTŪRINIS SAVAITGALIS BOSTONE

Išgyvenom tikrus atliadus, net tris vakarus kultūrinių įvykių, kuriuos, apsi-jungę talkon, surengė Bostono lietuvių akademinis jaunimas. Įvykiai buvo nepaprasti dėl šių priežasčių: kultūrinį savaitgalį suplanavo, parengimų programas paruošė ir jas atliko pats jaunimas, vyresnie s i e m s prie tų darbų ir piršto nepridėjus. Tiems pasirodymams buvo skirti trys vakarai (tiksliau -- du vakarai ir viena popietė) -- kovo 28, 29 ir 30 d. Tad tom dienom ir keliavom, kaip į atliadus, į ALT S-gos Bostono sk. namus, kur pro lankytojų bei žiūrovų akis pralėkė jaunimo kultūrinio savaitgalio vaizdai, kur nebuvo kasdieniški ir mūsų įspūdziai.

Kovo 28 d. vakaras buvo skirtas literatūrinei pynei ir Adomo Mickevičiaus Vėlinių II dalies ištraukos įscenizacijai. Tam įvykiui Tautinės Sąjungos namų I a. salė buvo dekoruota juodom drobėm, įrengtas specialus salės ir estrados apšvietimas (tikrumoj -- mistiška prieblanda), padarytas estrados paaukštinimas ir aktorių "lizdai". Pažįstamam patalpas, nesunku buvo pastebėti, jog tam darbui reikėjo ne tik nuovokos,

"op" dailė. Atsirado reakcijų prieš jau egzistuojančias sroves. Amerikoje reakcinės evoliucijos pasekoje menas keičia savo formas, bet nedaro prognozes. Menas turi keistis, nes pasiekė nuosmūgio dugną. Dailė virto masine gamyba išgalvotų ir neapgalvotų dalykų, teisingiau -- daiktų. Perdaug prigaminata pseudo dailės produktų, kurie didelėje daugumoje visuomenei nei suprantami nei reikalingi.

-- Žinodamas, kad jūs be tiesioginės profesijos, dirbate ir spaudos darbą, noriu paklausti: kuri iš tų dviejų sričių jums arčiau prie širdies?

-- Trumpai tiek: Spaudą ir meną laikau galin-gesniu ginklu už paraką. Man ir vienas ir antras patinka.

-- Jūs esate impresionistinės mokyklos atstovas ir tokiu visą laiką pasilikote?

-- Aš mokiausi dar akademinėje sistemoje, todėl tokiu ir pasilikau. Dirbu gamtoje, o ji teikia man įkvėpimą ir jaučiu josios organišką pulsą.

Br. Murinas

bet gero skonio, o taip pat ir nemenkų fizinių pastangų.

Literatūrinę pyne, juodai berniškai apsirengusios, atliko Nijolė Žygienė, Laima Antanavičiūtė ir Birutė Vaičjurgytė. N. Žygienė išraiškiai, nesimesdama į patosą, paskaitė keletą Liūnės Sūtemos eilėraščių. L. Antanavičiūtei ši kartą teko kautis su nelengvom Algimanto Mackaus eilėm. Savo uždavinį ji atliko neblogai. B. Vaičjurgytė, tekstus subtiliai pavaidindama, mintinai atpasakojo kontrastingą Ant. Škėmos apysakaitę apie nakties tylą. Jos talentai ši sykį sužvilgėjo naujom varšom.

Ad. Mickevičiaus Vėlinių II dalies ištraukos įscenizacija, žinia, buvo vakaro patraukliausia dalis. Ją statė net trys režisieriai: vaidyba rūpinosi Algirdas Antanavičius, techniki-niu apipavidalinimu Romas Šležas, salės ir scenos dekoravimu Paulius Žygass. Režisierių padėjėjai buvo Ramūnas Kondratas, Viktorija Kašubaitė ir Nijolė Žygienė. Kaukes darė Holly Fisher. Vėlinių vaidmenis atliko Gediminas Markaitis (burtininkas), Povilas Manomaitis (senis ir baudžiauninkas), Algirdas Antanavičius (dvarininko šmėkla), Birutė Vaičjurgytė (baudžiauninkė). Žmonių ir dvasių chorą sudarė L. Antanavičiūtė, S. Makaitytė, B. Vaičjurgytė, N. Žygienė ir P. Manomaitis.

Kas paskatino Bostono lietuvių akademinį jaunimą atsigrįžti į Ad. Mickevičiaus kūrybą? Gal įvykiai Lenkijoje, kur komunistinė valdžia uždraudė Ad. Mickevičiaus Vėlinės statyti scenoj? O gal patriotinė ir humanistinė poemos dvasia? Koks atsakymas į tuos klausimus bebūtų, malonu tarti, kad Bostono Vėlinių vaidintojai stipriai įsijautė į šimtmetės poemos turinį ir formą. Burtininko vaidmenį laisvas jautėsi Ged. Margaitis, su įsijautimu dvasininko vėlė vaidino Alg. Antanavičius, nuo jų neatsilikę B. Vaičjurgytė ir P. Manomaitis. Geras, darnus buvo žmonių ir dvasių choras.

R. Šležas Vėlinių ištraukos vaidinimui pritaikė "magiškos liktarnos" principą -- poemos tekstai, žmonių ir vėlių kentėjimai, buvo iliustruojami filminėm nuotraukom nedideliame ekrane. Gaila, kad dėl salės aukštumo puikus R. Šležo darbas nedarė to įspūdzio, kurį galėjo daryti erdvioj scenoj (čia iš kai kurių salės vietų net nebuvo galima tų paveikslų matyti). Tačiau, nepaisant to, bandy-

mas buvo įdomus, o mūsų scenoj ir naujas.

Teko nugirsti, kad ta pati vaidintojų grupė yra pasiryžusi didesnė scenoj statyti visą Ad. Mickevičiaus Vėlinių II-ją dalį. Tegų jų ryžtas neužgesta!

Kovo 29 d. vakare, tuose pačiuose namuose, buvo atidaryta lietuvių dailininkų grafikos paroda, aplaistytą ir ne viena šampano taurė (matot, koks polėkingas jaunimo stilius!). Daugumą parodos eksponatų sudarė Prano Gailiaus grafikos darbai iš Paryžiaus, Kasarauskų (žmonos ir vyro) ir Gibavičiaus graviūros iš Vilniaus (šių darbai nebuvo parduodami). Bendras įspūdis: lietuvių grafikos menas, pradedant liaudies graviūrom, visuomet buvo stiprus ir savaimingas, to meno savaimingumas bei stiprumas buvo ryškus ir šioj parodoj.

Kovo 30 d. popietę buvo surengtas simpoziumas grafikos parodai apibūdinti, tos parodos autorių kūrybai panauginėti. Simpoziumo trijulė sudarė St. Goštautas, Povilas Martinkus ir Paulius Žygass. P. Žygass padarė įvadą, paryškino tas sunkias sąlygas, kuriose jau ilgesnis laikas laisva lietuvių dailininkų kūryba Lietuvoje yra varžoma, kur Vakarų meno rai-dos laimėjimai sunkiai pasiekiami. St. Goštautas kiek platėliau pašnekėjo apie Pr. Gailiaus grafikos darbus. P. Martinkus, studijuojas dailės meną, išskėlė Pr. Gailiaus grafikos modernumą, džiaugėsi, jog tai yra lietuvių dailininko atradimai. Lietuvos grafikai, P. Martinkaus nuomone, tebe-naudoja senstėlusius technikas, bet savo prislėgtom nuotaikom jų darbai esą įdomūs ir stiprūs. Simpoziumo trijulė, nors ne kiekvienu atveju leisdavo partneriui baigti savo mintį, su-mezgė gana įdomų ir įvairų pašnekesį.

Jaunimo kultūrinį savaitgalį Bostone surengė Korp! Neo-Lithuania ir Santaros-šviesos Federacijos padalinių koalicija. Savo esme koalicija nėra neigiamas dalykas, daugeliu atvejų net neišvengiamas, nes, "kai du stos -- visados daugiau padarys". Koalicijoj ypač svarbus šis principas: kad nebūtų pažeista nei viena nei kita asmenybė. Bostone, rengdami kult. savaitgalį, daug pasidarbavo Alg. Antanavičius su neolitanais ir P. Žygass su santariečiais-šviesiečiais. Atrodo, sutarimas buvo abipusis, kiekvienas koalicijos partneris išliko savo aukštumoj. Gi dar-na ir susiklausymas jaunimo tarpe savaime yra džiūgūs reiškiniai. St. S.

M. ŠILEIKIS

Pavasaris (tapyba)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos -- Pasirinkimas didelis.

APSILANKE -- ĮSITIKINSITE.

LIETUVIŠKI ANTROPOLOGINIAI TIPAI

Antanas Vadopalas

Pateikiu rūpiom gijom nuaušą santrauką studijos "Lietuviški antropologiniai tipai" ir kai kuriuos studijos teigimus.

Lietuviai yra baltojo europinio žmogaus kelios šiaurinės variacijos.

Lietuviai susiformavo Pabaltijje per dvidešimt tūkstančių metų įvairiu laiku imigruojant vis naujom įvairios pažangos ir įvairių fiziologinių eksterjerų žmonių grupėm.

Arena, kur susiformavo Europos baltojo žmogaus šiaurinės variacijos, taigi ir lietuviai, yra Pabaltijys.

Pabaltijys yra (Enc. Brit. 8-837) sritis pajūriais tarp Baltijos ir moreninių ežerų: Baltoji jūra, Onegos, Ladogos, Ilmens ežerai, Pripietės pelkynai. Pabaltijys yra ir Vyslos bei Oderio baseinai.

Dažnai arena susiformavimu šiaurinių variacijų praplečiama į vakarus, Elbės, Reino ir Seinės-Yonne's baseinai nėra Pabaltijys, bet tos sritys, kaip terenos veikimo tų pačių kromanjonų ir makrolito nordikų, tų dviejų bazinių rasių, ant kurių išaugo Europos šiaurietis, kartais laikoma Pabaltijo tase. Toje tasoje veikia lygiai tokios pat geofizinės ir antropo-riziologinės prigimties sąlygos. Nėra ribos tarp šiaurės Prancūzijos elnių medėjų kromanjonų ir Pabaltijo šiaurės elnių medėjų kromanjonų. Tos pat prigimties yra Lietuvos Svidros makrolitai ir šiaurės Prancūzijos champignian makrolitai.

Pabaltijo žmogaus susiformavimui yra svarbūs įvykiai Rytuose: Ponto srities, Volgos—Dono—Dniepro medės zona.

Vienas iš akstinių migracijai į Pabaltijį buvo pogracialiniai klimato svyravimai.

Apie 20,000 — 15,000 m. prieš Kristų Europos klimatas, iš arktinio glacialinio pakitęs į subarktinį, nutirpdė Pabaltijo ledynus ir

tuos plotus pavertė į Pabaltijo tundras. Tuo pat ruožtu atšilęs Europos klimatas Saharą pavertė dikuma, ir Saharos gyventojai mediterėnai ir kromanjonai buvo priversti pasitraukti į Kaukazo — Altajaus plokštikalnio slėnius; dalis gyventojų pasitraukė į pajūrius.

Subarktinio klimato (20,000 — 15,000 m. pr. Kr.) gale ir Preborialinio klimato (15,000 — 8,500 m. pr. Kr.) pradžioje į Pabaltijo tundras įkeliavę šiaurės elnio medėjai. Yra rastos žmogaus darbo žymės ant mamuto kaulo (Barzdėnai, Nemuno bas.) ir ant elnio rago (Labguvos Papelkiai, Prieglos bas.).

Preborealinis klimatas (laikais 15,000 — 8,500 m. pr. Kr.), Pabaltijos tundras pavertė į šilų raistus ir šilus (pušynus su dryaso gyvąja paklote). Veiviržos graužė. (Nemuno bas.) rasta grubios kaukolės storo kaušo dalis. Skiriama kromanjonui ir datuojama mezolito pabaigai (gal 7,000—4,000 m. pr. Kr.).

(Pastaba: Pabaltijo kultūrinės pažangos laikui skaičiuoti paėmiau prof. Jrg. Žilinskio mastą: mezolitui 10,000 — 4,000 m. pr. Kr.; neolitui 4,000 — 2,000 m. pr. Kr.).

Kromanjonai atkeliavę į Pabaltijį iš Centro ir Vakarų Europos.

Kontinentinis Borealas (laikais 8,500 — 5,600 m. pr. Kr.) su šiltom ir sausom vasarom ir šaltom žiemom Pabaltijo raistus pavertė į vešlias medes su gausa žvėries. Į tas medes imigravo Sibiro medėjai dolichocefalai nordikai ir sukūrė Pabaltijje ir Centro Rusijoje makrolito svidrinę medėjų kultūrą, o Vakaruose — makrolito Champignian medėjų kultūrą. Sibiro nordikai iš ten buvo išstumti ateivių į Kaukazo — Altajaus plokšt. slėnius Saharos mediterėnų. Kirsnos durpyne (Nemuno bas.) rasta hiperdolichocefalo

kaukolė yra nordiko, datuojama mezolito pabaigos (gal 6,000 — 4,000 m. pr. Kr.). Pajūriais tarp Danijos ir Estijos mezolite (10,000 — 4,000 m. pr. Kr.) buvo paplitusi makrolito rūšis — Maglomozinė arba Kundos kultūra, kur vyravo rago, kaulo ir medžio dirbiniai; Pabaltijo Trako kultūra, Forest culture. Nordikai į Pabaltijį atnešė matriarchato santvarką ir aglutinę kalbą.

Sausas Borealas buvo nepalankus Ponto žvėjams, mikrolito mediterėnams. Jie buvo ta dalis Saharos mediterėnų, kurie po sausrų pasitraukė į pajūrius ir plačiai nuo Persijos įlankos iki Atlanto pajūriais paplitę sukūrė mikrolito žvejų kultūrą. Laikais apie 5,600 — 4,500 m. pr. Kr. tie Ponto žvejai iš Kaspijos ir Juodosios jūrų pasitraukė į Pabaltijo žuvingas upes ir supūrė Pabaltijo Tardenuazinę mikrolito žvejų kultūrą.

Atlantinis klimatas (laikais 5,600 — 3,000 m. pr. Kr.) su švelniomis žiemomis ir vasaromis nūdienos šilumo buvo palankus žemdirbystei. Neolite (laikais apie 4,000 — 2,000 m. pr. Kr. pagal prof. Jrg. Žilinską) į Pabaltijo derlingus aliuvinus slėnius veržiasi kaimynai žemdirbiai. Jiems reikalingos derlingos dirvos ir daug vergų kaplinei žemdirbystei. Iš Dunojaus srities į Vyslos ir Prieglos slėnius įsiveržia Dunojaus grakštieji kromanjonai, juostinės keramikos žemdirbiai, o iš šiaurės vakarų į Elbės ir Odros slėnius įsiveržia Pirmoji šiaurės falų ir baltų piltuvėlinės keramikos kultūra.

Neolito viduryje (3,500 — 2,000 m. pr. Kr.) į Pabaltijį daro nuolatinės ginkluotos invazijos kartais kaip plėšikai, kartais kaip pirkliai industrinių kultūrų ir Alpių papėdės: Varpo Taurių keramikos brachikefalai alpinai ir Badeno kultūros mezokefalai Chancelade žmonės. Pabaltijje tų kultūrų terandami lobynai ir kapinynai; gyvenviečių nerasta.

Visą trečiąjį tūkstantmetį pr. Kr. tarp vid. Dniepro ir Dniestro egzistavo kaplinė Tripolje žemdirbių kultūra, kurią apie 2,000 m. pr. Kr. užlieja iš Rytų įsiveržęs indoeuropiečių avangardas — Rutilinių amforų kultūra.

Neolito pabaigoje (apie 2,500 m. pr. Kr.) iš Okos ir viršutinio Dniepro baseinų į Rytinį Pabaltijį įsiveržia šukinės keramikos medėjai Uralo rasės tamsia rusva plaukiai mezokefalai.

Iš Neolito maišatės plačiai suprasto Pabaltijo antropologinė sudėtis išsėina marga ir jau žymu pasiskirstymas į nevienodas antro-

Vasario 16 gimnazijos mokiniai deda gėles ant Erdmono Simonaičio kapo Huetttenfeldo kapinėse.

pologinės sudėties sritis (Saller, Art... 111):

Skandinavijoje vyrauja dolichocefalai nordikai su 53% ir mezokefalai kromanjonai — 17%.

Danijoje vyrauja mezokefalai kromanjonai su 47% ir brachikefalai baltai — 23%.

Vakaruose (Elbės, Reino ir Seinės bas.) vyrauja dolichocefalai nordikai su 47% ir mezokefalai kromanjonai — 34%.

Centro Pabaltijje (Vyslos, Odros bas.) vyrauja mezokefalai su 79% (falai 34% ir grakštieji kromanjonai 45%).

Rytų Pabaltijje vyrauja dolichocefalai nordikai su 90%.

Subborealo (3,000 — 850 m. pr. Kr.) sausas klimatas buvo nepalankus pietų Sibiro ir Ponto stepių nomadams, skito persams. Neolito pradžioje skito persai, guotų ganytojai ir žemdirbiai iš stepių zonos pasitraukia į medės zoną ir užlieja visą Pabaltijį ir beveik visą Europą, atnešdami virvelinės keramikos arba kovos kirvių kultūrą, patriarchalinę santvarką ir indoeuropiečių kalbą.

Žalvario laikais (apie 1,800 — 1,700 m. pr. Kr.) indoeuropiečiai pradėjo skirtis į etnines, tautines grupes baltų, germanų, slavų ir kt.

Nūdienė antropologinė lietuvių sudėtis yra:

1. Vyrauja šviesus dolichocefalai nordikai, vieni masyvaus tipo J. Balkūnas, J. Katelė, kiti rėšnaus tipo Br. Budriūnas, P. Sudžius, arba rėšnaus žvinaus tipo J. Kutra, J. Tadarauškas, arba ištisusio veido tipo V. Gyls, P. Lelys, arba grakštaus tipo J. Kuodis, M. Šveikauskienė. Jie sudaro 30,1% taut. masės.

2. Tamsus dolichocefalai skitų persai, vieni jų masyvaus tipo P. Kriaučiūnas, T. Vrublevskis, kiti rėšnaus tipo S. Girdvainis, G. Prialgauškas. Jie sudaro 10,4% t. masės.

Kitos antropologinės variacijos yra:

3. Uralo mefokefalai tamsūs rusvaplaukiai vieni grubaus tipo S. Butkauskas, P. Saladzius, kiti ištisusio tipo P. Raudonikis, R. Trumpauskas sudaro 12,1%.

4. Plataus veido kromanjonai vieni masyvaus vakarų tipo J. Pažemėnas, M. Šlepavičius, kiti masyvaus dolichocefalai nordikai su 47% ir mezokefalai kromanjonai — 34%.

5. Brachikefalai baltai vieni tamsaus tipo A. Brakas, J. Lapis, kiti blondinių tipo P. Grigaitis, J. Matulis. Jie sudaro 11,3% t. masės.

6. Dolichocefalai mediterėnai vieni ištisę tipo J. Grigolaitis, V. Paulauskas, kiti iberų bruozų tipo M. Krupavičius, J. Noreika; sudaro 9,4% t. masės.

7. Brachikefalai alpinų tipo S. Neris, A. Bukša, sudaro 5,1% t. masės.

8. Mezokefalai Chancelade

ERDMONO SIMONAIČIO NETEKUS

Sunku apsiprasti su mintimi, kad Erdmono Simonaičio nebėra gyvųjų tarpe.

Tai buvo nepaprastai veržli, energinga, drąsi ir fiziniai stipri asmenybė. Dėka jo būdo savybėms Klaipėdos kraštas tapo Lietuvos dalimi. Dar š. m. vasario pradžioje laiške jis man rašė: kaip gerai, kad Klaipėdos kraštas buvo prie Lietuvos prijungtas, kitaip jis būtų buvęs Kaliningrado srities ribose, kaip ir kita Mažosios Lietuvos dalis.

Jis buvo populiarus ir autoretetingas ne tik lietuvių, bet ir kitų Lietuvai lojalių gyventojų tarpe. Jis iškelia vo amžinybėn, bet jo vardas liks nemirtingu lietuvių tautoje.

R. Liormonas

tipo J. Kutra, A. Mačiuka, sudaro 4,5% t. masės.

9. Kiti sudaro 5,7% t. masės.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

PLANINGAS TAUPYMAS MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4^{3/4}% Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

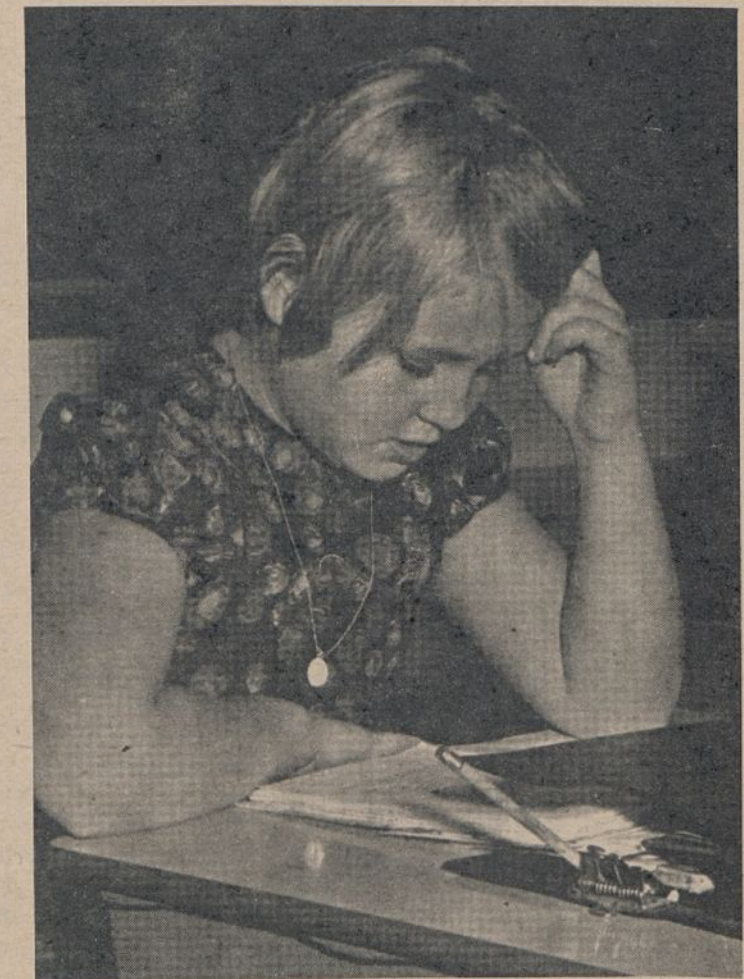
5% Mokamas už vienus metų taupymo laktus nuo išdavimo datos.
(\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5^{1/4}% Mokamas už vienus metų taupymo laktus nuo išdavimo datos.
(\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

Prie knygos...

S. Dabkaus nuotrauka

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2787

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITES į mūsų vienintelę Chicagoje lietuvių istaigą, turinčią teisę SAVO VARDU siųsti siuntinius tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vėlei: E. ir V. ŽUKAUSKAI

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Detektyvas Jonas R. Apanaitis**, policijos leitenanto Jono Apanaičio sūnus, 27 metų amžiaus, pirmadienio vakare buvo krautuvės vagio nušautas moteriškų rūbų parduotuvėje, 322 Euclid Ave.

Vagis su savo drauge buvo sulaikyti kito detektyvo trečiame aukšte toje krautuvėje, susekus bandant pavogti moterišką palatą. Atvedęs juos į žemutinį aukštą, kur pasitiko J. Apanaitis, nuvedė į atskirą kambarį, kol atvyks policijos automobilis vežti juos į policijos nuovadą. Vagis pradėjo šaudyti, sužeizdamas pirmutinį detektyvą ir nušaudamas Apanaitį. Spėję dar atsisąudyti, policininkai sužeidė tą moterį ir vagį, kuris pabėgo, bet gatvėje buvo sugautas ir areštuotas.

Jaunasis Apanaitis turėjo visas geras savybes policijos karjerai, apgailestaudamas pareiškė policijos viršininkas Gerity.

Pradžioje tarnaudamas East Clevelando policijoje, Jonas Apanaitis baigė John Carroll Universitetą. Laikiniai buvo įstojęs į FBI tarnybą, paskiau išvyko atlikti karinę tarnybą. Grįžęs įjungė į Clevelando policijos tarnybą.

Visose krautuvėse panašiai tarnauja liuoslaikiu jauni policininkai, norėdami uždarbiauti, bet tas jiems labai pavojinga. Šiemet panašiu būdu krautuvė plėšikai nužudė jau keturis policininkus.

PAVASARIO BALIUS

Vysk. M. Valančiaus liutuanistinės mokyklos pavasario balius įvyks šį šeštadienį, balandžio 12 d., 8 v. v. Šv. Jurgio parapijos salėje.

Meninę programą išpildys Grandinė.

Bilietai į balių gaunami skambinant telef. 391-7588.

• **L.V.S. Ramovės** Clevelando skyriaus susirinkimas įvyks balandžio 20 d., sekmadienį, 12 val. šv. Jurgio parapijos mokyklos klaseje.

Darbotvarkėje: skyrių liečiančių klausimų svarstymas. Skyriaus valdyba prašo narius gausiai dalyvauti.

• **Kristina Juozapaitytė** susižiedavo su Kęstučiu Civišku, baigiančiu šį pavasarį Case Western Reserve Universitete mechaninę inžineriją. Jie susižiedavo per Velykas.

Buvęs Vasario 16 Gimnazijos auklėtinis Andrius Šmitas, dabar atliekantis karinę tarnybą Vokietijos kariuomenėje, laisvu nuo tarnybos laiku mėgsta paskaityti Dirvą. Baigęs tarnybą pradės studijas Koelnio universitete, LB Vokietijos krašto tarybos susirinkime A. Šmitas buvo išrinktas į LB Vokietijos Krašto Valdybą ir rūpinsis jaunimo reikalais.

PARENGIMAI CLEVELANDE

BALANDŽIO 12 D. Vysk. M. Valančiaus liutuanistinės mokyklos metinis balius.

BALANDŽIO 26 D. "Antrasis Kaimas" Šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 27 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos literatūros (Clevelande gyvenančių rašytojų) ir tautinių šokių vakaras Naujos parapijos salėje. Reng. lit. mokykla.

GEGUŽES 4 D. Mėtinės dienos minėjimas, naujos parapijos salėje. Reng. lit. mokykla.

GEGUŽES 10 ir 11 D. Ateitininkų šventė.

GEGUŽES 18 D. Prof. dr. A. Ramūno paskaita: "Politinės partijos -- varžtai ar varikliai?" Rengia LKDS Clevelando skyrius.

GEGUŽES 25 d. Vysk. M. Valančiaus liutuanistinės mokyklos 20 metų jubiliejinis literatūros - dainos koncertas.

BIRŽELIO 8 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos mokslo metų užbaigimas. Reng. lit. mokykla.

RUGSĖJO 27 D. Dirvos spaudos balius.

LAPKRIČIO 5 D. Madų paroda, Rengia Korpi Giedra.

• **Reikalinga šeiminkė:** dirbti tris dienas savaitėje, rytinėje miesto dalyje. Geras mokestis. Reikia mokėti angliskai. Turi mėgti vaikų ir švariai užlaikyti namus. Telefonuoti 752-3345 po 6 val. vakare. (28-29)

• **Lietuvaitė nori darbo** privačiuose namuose, paskiromis dienomis, ne visą savaitę. Kreiptis: Marytė Petruškevičiūtė, 6512 Superior Ave. Telef. 391-7588.

• **Prieš atnaujinami savo namų ar automobilių įraudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.**

• **Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.**

HTS. KIRPYKLA

1812 Coventry Rd., Cleveland Hts. arti Mayfield Rd. Vincas Gelgotas savininkas. Kirpykla atdara nuo 8 val. ryto iki 6 vak. Pirmadieniais uždaryta.

1ST CLASS SKILLED TOOL AND DIE MAKERS ENGINE LATHE OPERATOR, MILLING MACHINE OPERATOR MOULD MAKERS, NUMERICAL CONTROL MACHINE OPERATORS. Must have job shop experience be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. Good wages, fringe benefits. ORT TOOL & DIE CORP. 6555 S. Dixie Highway, Erie, Mich 313 — 242-9553 (26-32)

BILIETAU JAU PARDUODAMI

METROPOLITAN OPERA

APRIL 28 THRU MAY 3 IN CLEVELAND PUBLIC AUDITORIUM

Apr. 28, Eve.: IL TROVATORE
Apr. 29, Eve.: LA BOHEME
Apr. 30, Eve.: RIGOLETTO
May 1, Eve.: ROSENKAVALLER
May 2, Eve.: ADRIANA LECOUVREUR
May 3, Mat.: BARBER OF SEVILLE
May 3, Eve.: FAUST
PRICES: \$2.50, \$3.50, \$4.50, \$5.50, \$6.50, \$7, \$9, \$10, \$11, \$15 (No Tax)
Tickets Available for All Operas—Not All Prices for Some Operas.
BOX OFFICE: Broadview Savings & Loan Lobby, 299 Euclid Ave.—Phone 621-8897
Open 9:30 A.M.-5:30 P.M. Librettos on Sale Knabe Piano Used Exclusively

SEWERS

Ladies dresses and sportswear, Excellent working conditions, Excellent piecework rates

HEMMERS SEWERS SPECIAL MACHINES

Marian Sue

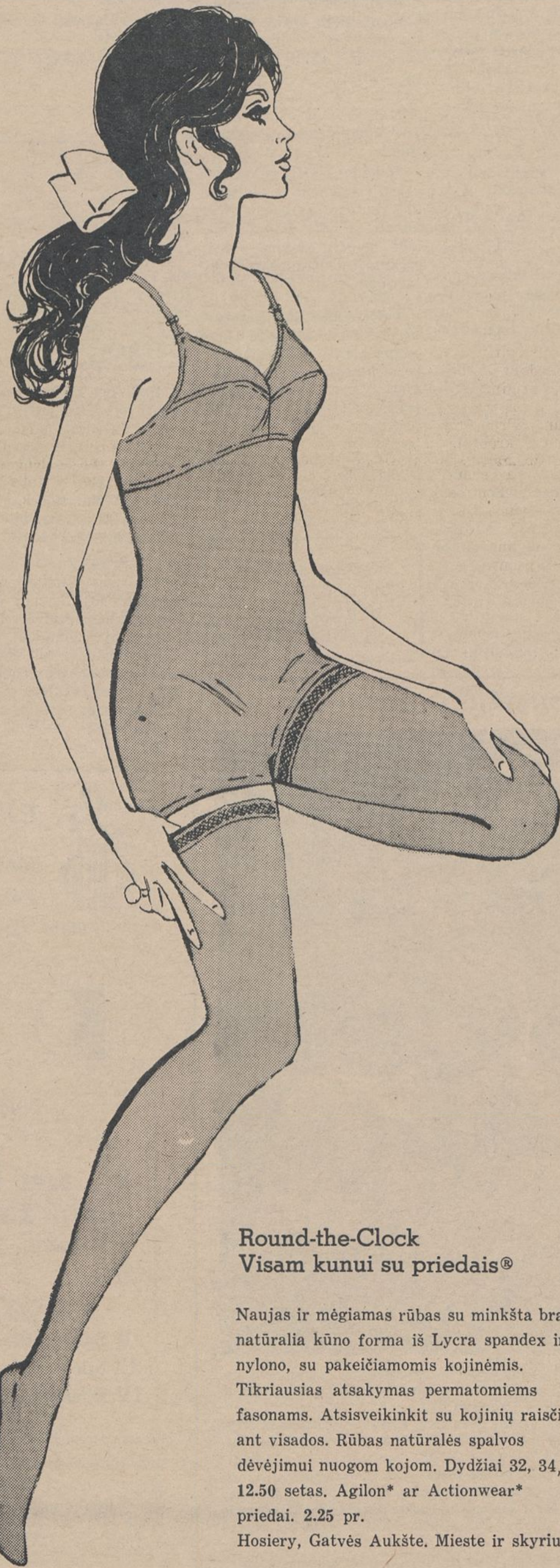
1239 W. 9th St. 771-3633
Cleveland, Ohio (25-31)

• **Reikalinga kompanionė** globoti senyvai moteriai, geras atlyginimas. Tik 5 dienas savaitėje. Telefonuoti 831-8468, tarp 5 ir 8 val. vakarais.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

Pirkite šiandien: Mieste 10 iki 5:45. Visose šešiuose skyriuose 10 iki 9:30. Mes duodame ir keičiame Eagle Stamps

the **MAY** co. ALL 7 STORES

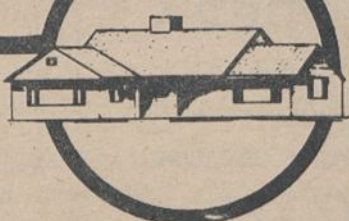
Round-the-Clock Visam kunui su priedais®

Naujas ir mėgiamas rūbas su minkšta bra ir natūralia kūno forma iš Lycra spandex ir nylonu, su pakeičiamomis kojineis. Tikriausias atsakymas permatomiems fasonams. Atsisveikinkit su kojinių raiščiais ant visados. Rūbas natūralės spalvos dėvėjimui nuogom kojom. Dydziai 32, 34, 36. 12.50 setas. Agilon* ar Actionwear* priedai. 2.25 pr. Hosiery, Gatvės Aukšte. Mieste ir skyriuose

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
...
INSURED SAVINGS

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Kviečiame į ALTS seimą

• Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos sukaktuvinis Seimas šaukiamas New Yorke, š. m. gegužės 30 ir 31 dienomis. Seimui rengti komitetas ir S-gos Valdyba tikisi susilaukti gausaus vienminčių dalyvavimo. Seimo dalyviai turės progos iš esmės pasisakyti ir aptarti S-gos veiklos plusus ir minusus ir pasiūlyti konstruktyvių reformų, kurios galės patarnauti visos tautinės srovės veiklos uždaviniams.

Valdyba kviečia visus apsispręsti ir Seime dalyvauti, nes šis sukaktuvinis Seimas sieks darnesnės tautinės srovės veiklos ir ieškos naujų kelių lietuvių stiprinti ir Lietuvai laisvinti.

Iki pasimatant New Yorke — Sąjungos sukaktuviname Seime!

PRIEŠKOMUNISTINIS SEMINARAS

Kun. Pranas Garšva, MIC, "Draugo" vyr. redaktorius, Informaciniame Priekomunistiniame Seminare Chicagoje balandžio 19 d. padarys bendras išvadas iš visų 5 paskaitų. Paskaitas skaitys: J. Daužvardienė, inž. A. Rudis, red. S. Pieža, inž. J. Jurkūnas ir R. Kezys.

Inž. Antanas Rudis kalbės apie būdus ir kelius įeiti į amerikiečių radijo ir TV tinklą. A. Rudis yra Lietuvių Radijo Forumo savininkas ir vedėjas.

Romas Kezys, VLIKO valdybos narys, atvyks iš New Yorke, ir skaitys paskaitą tema "Informacijos Centras ir jo organizavimas".

Vilius Bražėnas, iš Connecticut, balandžio 20 d., 3

v. p. p. Jaunimo Centre didžiojoje salėje, skaitys Priekomunistinio Informacijos Seminaro užbaigtuvoms paskaitą.

• E. Ungurienė, laimėjusi Dirvos dovanų paskirstyme dail. A. Nako paveikslą, rašo, kad iš Chicago jau gavusi paveikslą ir juo esanti sužavėta.

Dirva džiaugiasi, kad Dirvos skaitytoja patenkinta laimėta dovana ir dėkoja dail. A. Nakui, padovanojusiame Dirvos laimėjimams paveikslą.

CHICAGO

EUROPA — EUROPIEČIO AKIMIS

Balandžio 11 dieną, penktadienį, 7:30 v. v. Jaunimo Centro salėje dr. A. Gerutis, atvykęs į Chicago iš Šveicarijos, skaitys paskaitą "Europa — europiečio akimis". Ta pačia proga bus pristatyta ir dr. A. Geručio suredaguota knyga "Lithuania".

Maloniai kviečiama Chicago visuomenė paskaitoje dalyvauti ir paklausti diplomato ir patyrusio žurnalistą minčių stebint visus įvykius iš neutraliosios Šveicarijos.

• Sol. Valentinos Kojelienės koncertą, kuris įvyksta gegužės 4 d. Chicago centre, Orchestra Hall salėje, globoja Balfo Chicago apskrities valdyba. Bilietai jau platinami. Sudarytas platesnio masto komitetas, į kurį įeina: B. Čiurienė, S. Endrijonienė, St. Semėnienė, K. Liseckienė, B. Navickienė, O. Zailskienė, M.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

KONCERTUOS CHICAGOJE

VALENTINOS KOJELIENĖS, koloratūrinio sopranos koncertas įvyks š. m. gegužės 4 d. (sekmadienį) Chicago didmiesčio koncertinėje salėje — Orchestra Hall.

Ji yra pirmoji lietuvių dainininkė, kurios dainų rečitalis įvyks šioje salėje, kur paprastai turi galimybės pasirodyti tik žymiausi menininkai.

Po sėkmingų koncertų New Yorke, Bostone, Washington, Los Angeles, šis iškilios mūsų dainininkės koncertas laukiamas su dėmesiu. Tikimasi, kad į koncertą atsilankys nemažas skaičius amerikiečių publikos, kuri nuolat domisi šioje salėje vykstančiais koncertais.

Koncerto pelnas skiriamas BALF'ui. Nemaža bilietų jau išparduota. Bilietai parduodami Marginiuose.

BALTIMORĖJE - BALANDŽIO 19 D. KONCERTUOS

Lietuvių Salėje

Pradžia 7 val. vak.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ "GRANDINĖLĖ" IŠ CLEVELANDO

Maloniai kviečiami lietuviai iš Washingtono, Philadelphijos ir Elizabetho šioje pavasario šventėje dalyvauti.

Po koncerto šokiai ir kiti pasilinksminimai. GrosGrandinėlės orkestras iš Clevelando.

Rengia A. L. T. SĄJUNGOS BALTIMORĖS SKYRIUS
IR STUDENTŲ SĄJUNGOS SKYRIUS

Kriaučiūnienė, B. Kožicėnė, A. Rugytė, E. Oželienė, St. Džiugienė, Alb. Dzirvonas, V. Šimkus, A. Gintneris, A. Nakas, V. Tallat-Kelpša, K. Bružas, J. Žadeikis, kun. J. Vaišnys, SJ, K. Repšys, J. Mackevičius ir kiti.

DETROIT

• Dail. Vyt. Ogilvio meno paroda įvyks balandžio 19-20 d., Lietuvių namuose, 3009 Tillman gt. Rengia Detroito St. Butkaus šaulių kuopos Spaudos ir Kultūros sekcija. Atidarymas įvyks balandžio 20 d., sekmadienį, 1 val. 30 min. po pietų.

• L.K.S. 265 kuopos labai svarbus susirinkimas įvyks balandžio 13 d. tuoj po 10:30 mišių parapišės mokyklos salėje. Mokesčiai bus priimami nuo 9 val. ryto. Šiais metais Waterbury, Conn. įvyksta L.K.S. Seimas, tad turime išrinkti seimo delegatus.

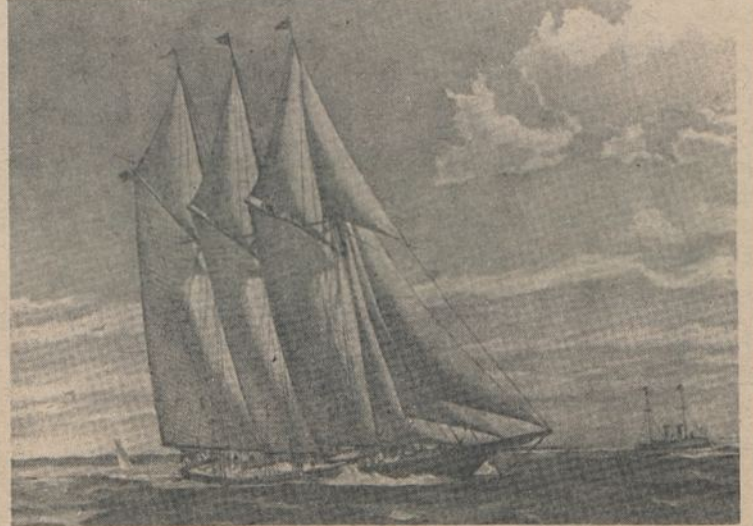
Mielas lietuvi, paremk lietuvių pranciškonų pastangas pastatyti KULTŪROS ŽIDINĮ New Yorke. Įsigytas žemės sklypas Highland Blvd., Highland Park, Brooklyn, N. Y. Baigiami ruošti pastatų planai. Laukiam talkos! — Aukštesniam siųsti lietuvių pranciškonų vienuolynui — 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

GRAŽI IR VERTINGA DOVANA

Vyriški šveicariški HY MOSER 18 karatų aukso, 25 akmenų, automatiški, kalendorius, incabloc laikrodžiai, naujausios gamybos ir mados, parduodami labai žemomis kainomis su garantija. Dėl katalogų ir kitų informacijų rašyti:

S. V. STARAS — IMPORTER,
23 Mendon St.,
Worcester, Mass. 01604

Jachta "Atlantic" 185 pėdų dydžio.

STEIGIAMAS BURIUOTOJŲ KLUBAS

Buriavimo entuziastams labai gera žinia: New Yorke steigiamas buriuotojų klubas, kuriame per 15 metų kiekvienas turės progos jaustis laivo savininku ir turės progą kas vasara pakeliauti buriniu laivu.

1. Kiekvienas klubo narys ar narė, kas įsigys 2000

dol. šerų, galės naudotis 185 pėdų buriniu laivu per 15 metų, po vieną mėnesį į metus.

2. Kuris pirks už \$1,000 šerų, naudosis laivu per 7 metus po vieną mėnesį kasmet.

3. Kuris pirks šerų už \$500 — naudosis po vieną mėnesį laivu, per 2 metus.

Jei kas norės savo šerų parduoti kitam, galės tai padaryti, pritariant kitiems nariams.

185 pėdų burinis laivas "Atlantic" buvo greičiausias burinis laivas, padaręs savo laiku kelionę per Atlantą per 12 dienų. Jo greičio dar niekas nebuvo pralenkęs. Yra 17 pėdų gilio ir sveria 200 tonų. Tad ant denio užteks vietos visiems.

Kiekvienas narys — šerinkas, turės savo kabiną. Bus dušas, šaldytuvas, ir visi kiti namų patogumai. Plaukti bus galima New Yorke pakrantėmis ir išplaukti į tolimas salas ilgesnėms kelionėms, kaip Bahamas, Tahiti, arba Maine ir Nova Scotia.

Savo klubo narių tarpe visos kelionės tikrai bus visiems įdomios ir raminančios atostogos.

"Atlantic" laivo kapitonas vadovaus toms kelionėms. Jis yra prityręs buriuotojas, visa savo gyvenimą plaukiojęs įvairiausiais laivais, padaręs visą eilę kelionių aplink pasaulį ir visad laimingai grįžęs.

Kas domisi buriavimu, plaukiojimu, žuvavimu, kas nori turėti skirtingas vasaros atostogas, prašomi ir kviečiami būti buriavimo klubo nariais.

Dėl smulkesnių informacijų prašome rašyti:

Capt. Al. Urbelis, c/o Lit-tas Investing Co., 86-01 114 St., Richmond Hill, New York 11418.

chicagos lietuvių opera

MARIA AUKŠTESNIOSIOS MOKYKLOS SALĖJE

LITHUANIAN PLAZA / WEST 67 STREET & CALIFORNIA AVENUE, CHICAGOJE

stato KOMP. JULIAUS GAIDELIO
Trijų Veiksmų Operą

DANA

Libretas — STASIO SANTVARO

Dirigentas — ALEKSANDRAS KUČIONAS

Solistai:

DANA STANKAITYTĖ

ROMA MASTIENĖ

STASYS BARAS

ALGIRDAS BRAZIS

JONAS VAZNELIS

Režisierius — Petras Maželis

Dailininkas — Algirdas Kurauskas

Baletmeisteris — Jaunutis Puodžiūnas

Premjera: 1969. IV. 12 / 8:00 val. vak. (išparduota)

II Spektaklis: 1969. IV. 13 / 3:00 val. popiet (išparduota)

III Spektaklis: 1969. IV. 19 / 8:00 val. vak.

IV Spektaklis: 1969. IV. 20 / 2:00 val. popiet

Bilietai parduodami: "Marginiuose", 2511 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. Tel. PR 8-4585

Bilietai užsakomi paštu, siunčiant čekį: Lithuanian Opera of Chicago, 6441 S. Kedvale Ave., Chicago, Ill. 60629.

Bilietų kainos: Parteryje \$8.00, \$6.50, \$5.00. Balkone \$7.00, \$5.00, \$3.00.

Premjeros spektakliui visi bilietai vienu doleriu brangesni.